

312332 వ త్రి ది న చు వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౭
Vol. 17

చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ ఆగష్టు నెల 5-వ తేది సోమవారము

శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర శ్రావణమాస శుద్ధ పౌర్ణమి

సంచిక ౧౦౫
No 105

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
వృత్తులు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బావును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవి వంటిది

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
తేక

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్ట్, బాంబాయి.

బ్యాంకు ఆఫ్ హిందూస్తాన్, లిమిటెడ్

కలీల్ భవనము, అర్మీనియన్ వీధి, మద్రాసు.

8-7-1928 తేది నుండి బ్యాంకు పని ప్రారంభించబడినది

వాటాల జాబితా ప్రస్తుతము ప్రారంభించబడినది

అనుమతిబొందిన మూలధనము రూ 25,00,000

వాటా 1 కి రూ 100 లు వంతున 25,000 వాటాలుగా

విభజింపబడి, యివ్వబడుచున్నది.

వాటాలు మొత్తము ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారముచెల్లించబడవలెను.

దరఖాస్తుతో రూ 10, అలాటమెంటు చేయబడినప్పుడు రూ 10

అలాటమెంటు చేయబడిన తేదికి తరువాత దఫా 1 కి రూ 10 లు చొప్పున

3 దఫాలు చెల్లించవలెను. ప్రతి రెండు దఫాలకు మధ్య 2 నెలల వ్యవధియుండును.

ప్రాసెక్టరు, దరఖాస్తు ఫారములు

బ్యాంకు రిజిస్టర్డ్ కార్యాలయమునందు దొరకును

తేక

భారతదేశమందంతటను ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా

వారి కార్యాలయములం దెచ్చటనైనను దొరకును.

దుర్గామెడికల్ హాల్

గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

గవేరియా మిక్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును

(1) ఈమందు సెగరోగములను నివారించి మూత్రము
నిడుచునప్పుడు గలుగు పోటు, మంట, చురుకును యింజక్షన్
లతోను పిచ్చికారీలతోను నిమిత్తములేకుండ తప్పక కుదుర్చును
నీసా 1-కి రు 8-0-0

మూర్ఛారిప్టము

(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్ఛలైనను యెన్నిసం
తృణములనుండియున్న మూర్ఛలైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చును
నెలకు సరిపోవుమందు రు 8-0-0

పొడలకు తెలము

131

(3) ఈ తెలము తెల్లపొడలనే గాక యితరవిధములైన
పొడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జి, కర్పాశి
మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మ
మును మామూలుస్థితికి మార్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0

వజ్రెంట్లు కావలెను.

131

పట్టు పంచలు

భోజనకాలమందు వాడుకొనుటకు

మేము పట్టుపంచలు గ్యారంటీ రంగులలోను సాదాలోను నాణ్యముగా తయారుచేయించి, అన్ని పాంత్లము
లకు విరివిగా పంపుచున్నాము. మన్నకము యెక్కువకాలము వుండును. పంచెలు నచ్చనివారికి తిరిగి సొమ్ము వాపను
చేయదుము. 46 యింజెలు వెడల్పు తెలుపు పొత్తిపంచలు X 1-కి రు. 1-12-0.

యిందులో X 3 X 8 1/2 5 X 5 1/2 6 X 7 లలో కొరకును.

X 3 X 46 వెడల్పు లక్క-బాహు బంతిపూవు వై లెక్ రంగులలో పోటసరం అంచుపంచె 1-కి 7-14-0.

X 3 1/2 X 46 వెడల్పు " " " " రంగులుపంచె 1-కి 9-8-0.

సరుక్కులు అన్నియు వి. పి. గా పంపుదుము.

మావూరి మారయ్య,

పట్టుబట్టవర్తకులు, వుప్పాడ (తూర్పుగోదావరి జిల్లా.)

ఆటంక పరచుట

మానసిక, శరీర సంబంధ శక్తులు ఆటంకపరపబడిన దయచేసి

కామశాస్త్రమును

పఠించు

ఇది ఆరోగ్యము, సంపద, అభివృద్ధి వగైరాలకు వారి
చూపును.

ఇనాముగా తెపాలుఖర్చులేక పంపబడును. గయచేసి
ఒకకార్డును ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు. 2-2

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మాసి, 26 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కావలెను

నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలకు ఇరువురు ఇన్స్పెక్టర్లు నెల 1 కి రూ. 75-10-100 జీతము, కమిషను అలవెన్సుతో సహా పూర్తిగా పనిచేయు పదవీదై కావలెను. ధరావత్తు నగదు రూ. 1000 లు చెల్లించవలెను. సవరు మొత్తమునకు 100 కి సం॥ కు రూ. 5 వంతున నెడ్డి యియ్యబడును. విజయములకు ఈ దినవినియోగమునకు వ్రాయవలెను.

వీనస్ అస్యూరెన్సు బ్యాంకు, లిమిటెడ్,
22, నెకెండులైన్ వీచ్, మద్రాసు.

TEXACO

మేలైన రకము

మోటారు చమురులు, గ్రీజులు, పారిశ్రామిక చమురులు, జిన్నింగ్ చమురులు, ఇంజను చమురులు ప్రతి పనికి ఉపయోగకరమైన లూబ్రికెంట్లు.

41, మూకర్ నల్లముత్తువీధి, మద్రాసు.

THE TEXAS COMPANY (INDIA) Ltd.,
Bombay, Madras, etc.,

టి. ఆర్. శర్మ, విజయనగరం, ఉత్తర సర్కారులకు సోల్ ఏజెంట్లు.

The
Allenburys
Castor Oil

వాసనయులేదు రుచియులేదు

బొవధరూపమున నున్న సునత చెందిన గొప్ప విశేషకారి 'అలెక్ బర్' హార్డుగల చిట్టాముదములందఱును ఎఱుగుదురు. ధూలోకమున దంతటను వాడుచున్నారు.

'అలెక్ బర్' నే వాడుటకు నిశ్చయించు. ప్రతిమందుల దుకాణములోను దొరకును.

పరిశుభ్రమైనది గనుక శ్రేష్టమైనది. ఆర్యులయు క్రమగుగృహబోవధం గృహమునం దుండవలెను.

Allen & Hanburys Ltd.
LONDON

Special Representative for India:
A. H. P. JENNINGS,
Block E, 2nd Floor, Clive Buildings, CALCUTTA

విన్నపము

మీకు ప్రశస్తమైన ఆయుర్వేదోషధములు కావలసిన యెడల వెంటనే ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయండి. శరీర జాగ్రత్తముగూర్చి, ఏనలహాకావలసినను మాకు వ్రాస్తే తగు, బోవధమును నిర్ణయించి పంపగలము. ఒకసారి మాతో పరిచయముచేసిన మీకే తృప్తినిచ్చును. కేటలాగు ఉచితము. 1

ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల (కృష్ణ)

వృత్తాంతలేఖలు

మాధవరం వార్తలు

ఈ గ్రామ ప్రజలు వైద్యసహాయములేక అనేక కష్టముల పాలగుచున్నారు. యిందునగురించి స్థానికాధికారులకు ఆశీర్వాదములు పంపబడినవి. గతనెల 27న తేదీని తాలూకాబోర్డు వారు యీ గ్రామములో మీటింగుచేసి గ్రామపరిస్థితులు చూచి ఒక వైద్యాలయమును యీ గ్రామములో స్థాపించుటకు తీర్మానించిరి. వెంటనే బోర్డువారు కార్యాచరణకు తెత్తురని నమ్ముచున్నాము. ఇందుకు గ్రామ ప్రజ లెంతయు కృతజ్ఞులై చిరకాలమునుంచి ఆనందభరించుచున్న కష్టములతోలని సౌఖ్యము ప్రాప్తించునని బోర్డువారి నెంతయు కోనియాడుచున్నారు. చుట్టు ప్రక్కల పల్లె గ్రామములకుగా యీ వైద్యాలయము ఎంతయు మహోపకారము చేయగలదు. యీ గ్రామములో బాలికల స్కూలుకు స్వంతభవనముగాకా కట్టుటకు ప్రయత్నములు చేసివెద మునిరి. ఈబోర్డు సభ్యులకు ప్రేక్షకులకు మీటుంగు దినమున శ్రీయుత తమ్మిశ్రేణి వీరన్న గారు విందొనరించిరి.

ఈ గ్రామములో దినదినాభివృద్ధిచెందుచున్న భారతీ. పుస్తక భాండాగారమునకు భవనము కట్టుటకుగాదా రు 1000 లు విరాళమొసంగ తీర్మానించి గతనెల మెంటువారి పుత్తెర్యు కొరకు వ్రాసిరి. యిదిగాదా సఫలముకాగలదని యీ గ్రామ ప్రజలు అత్యుత్సాహముతో వేచియున్నారు.

గ్రామ ప్రజల పానోదక చెరువును వీధులను మరమ్మి తెంతయు అవసరమునకు సంగతి బోర్డువారు గమనించి యిదిగాదా నెరవేర్చెదరని నమ్ముచున్నారు.

యీ గ్రామ గృహస్థులు బాలికలచే హెడ్లాప్టరు గారు వాటిసాయంకాలం బోర్డువారి సమక్షమున ప్రహ్లాదనాటకమును ప్రదర్శించిరి. ఇందుకు సభావారెంతయు హర్ష భవనలచే

దమయానందమును చెలిపిరి ఈ గ్రామ గృహస్థులు హెడ్లాప్టరు జుక్కుంకెట్టి బాపనమ్మగారు సమ్మిర్ క్లాసు పెట్టి ప్రీతిలకు పుచిలివిద్యగరపు చున్నందుకు బోర్డువారు గ్రామ ప్రజలు మిక్కిలి కొనియాడిరి

(ఒక విలేఖరి)

నరసాపురం

నరసాపురం వద్ద ప్లేగు

(నర్వీయ విలేఖరి)

ఆగస్టు 4.—నరసాపురముకు 5 మైళ్లదూరమునందు

కాజ ఆసు గ్రామములో ప్లేగుబాసివై కనిపెట్టబడెను. అసలు మొదట ఒకపిల్లకంతము వాచినమీదట అకస్మాత్తుగా చనిపోయినదనిన్ని వెంటనే గ్లాండ్సువాపు యితరలకుగాదా కనబడుటచే గ్రామాధికారి మా తహశీల్దారుగారికి రిపోర్టుపంపగా వారు తక్షణమే వైద్యధికారిగారికి తెలిపిరి. మా అసిస్టంటు సర్జను గారు 20 మంది వాచినవాళ్ల నెత్తురును గిండికీపంపగా ఒక కేసులో మాత్రము ప్లేగు బాసివై ఉన్నట్లు కనిపెట్టబడి వెంటనే వారు ఆహూతు ప్లేగుకు నివాసస్థానముగా నున్నదని ప్రకటించినట్లు విన్నాము. ప్లేగు బాసివై కనిపెట్టబడిన కేసు ఒకముసలమ్మ. వాపుకనిపించినవారందరూ తమతమ పనులను చూచుకొనుచునేయున్నారనియు ఎంతమాత్రము భయములేదనియు ప్లేగు కాదనియు మాడాక్టరుగారు రనుచున్నారు. చెన్న పట్టణమునుండి డాక్టర్లు పరిశోధననిమిత్తము వచ్చుచున్నారు ఉపన్యాసములు

శ్రీయుత వి. వి. శ్రీనివాసయ్యగారు వి. ఏ. వి. ఎల్. గా రీ యధ్య మా గ్రామము ఒక దావాలో హాజరైనపుడు మా పురమండలమునద్ద "బ్రతుకుయొక్క అర్థము, ఆశయము"ను గూర్చి చక్కటి యుపన్యాసము నొకదాని నిచ్చిరి.

నిన్నటిదినము శ్రీయుత అడివి బాపిరాజు వి. ఏ. వి. ఎల్. గారు "అనుకు కవిత్వము" గూర్చి యుపన్యాసించుచు

తరుణము మించిపోకమునుపే మీ తలవెండ్రుకల గురించి తగుశ్రద్ధ వహించుడు.

వెండ్రుకలు దువ్వెనతో ఊడివచ్చునంతవరకు ఆలసింపకు. వెండ్రుకలు చెడిపోవుటకు అది అంత్యదశ యని గ్రహించుడు.

కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టరు
ను నేటినుండియే వాడుటారంభించుడు.

తలవెండ్రుకల బాధలన్నింటికీ

దివ్యామృతము

వెండ్రుకలను కాంతివిహీనముగాను, చిట్టిపోవుట వీరు సుగా నుండుటనుండి రక్షించి పట్టుకుచ్చువలె, తుమ్మెదరెక్కలవలె నిగనిగలాడించును. ఈసులభపదధిని నేడే పరీక్షించుడు. మీ వెండ్రుక లెంత త్వరలో అందముగా పెరుగునో, తలకు చల్లదనమును గలిగించు గనో మనింపుడు. కామినియా ఆయిల్ మీ వెండ్రుకలకు నెట్లు అధికము గలుగజేయునో గుర్తించుడు. ప్రతిపట్టణములోను, పల్లెలోను,

దుకాణాదారులందరివద్దను, పరిమళద్రవ్యము లమ్మవారలందరివద్దను దొరకును. మీ యూరివర్తకులయొద్ద కొనునప్పుడు, కామినియా ఆయిల్ నా అని చూచి మరి కొనుడు.

సీసా 1-కి నెల రు 1-0-0; పోస్టేజి 0-6-0 ప్రత్యేకం. సీసాలు 3-కి రు 2-10-0; పోస్టేజి 0-12-0.

ఓటో దిల్ బహారు (రిజిస్టరు)
కొనుట మహావకర్షణ.

మీదున్నలమీదగాని, జేలు రుమాలమీదగాని రెండుయూను చుక్కలు ఆటోదిల్ బహారు చల్లిన వెంటనే మిక్కిలి మనోహరమైనట్టి మల్లె, డైజీపువ్వుల పరిమళములను, వెదజల్లి నట్లునర్చును. పెండ్లిసమయములందు బంధువులందరిని సంతోషపరచుటకు, ఆటోదిల్ బహారు తప్ప మరెద్దియు కానరాదు. నేడే ఒకసీసాను కొని, దాని ఆద్యుతపరిమళము లనుభవించుడు.

1/2 ఔన్సు ఓటోదిల్ బహారు	రు. 2-0-0
1/4 " "	" 1-4-0
1 డ్రాము " "	" 0-12-0

సమూహసీసా రెండణల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన, పంపబడును.

సువాసన కార్డు 1-కి అణా 1

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

285, జమ్మామశీదు మార్కెటు, బాంబాయి. నెం. 2.

“యెంకిపాటలలో” నుండియు యితరులచే రచింపబడిన వాటి నుండియు మాదిరికి కొన్ని వరుస ను చూపుచుపాడి తమయొక్క రచననేర్చును, అభినయసామర్థ్యమును కనుబరచి పురజనులను నంబులను సంలంఘింపజేసిరి. నిన్నటిదినమున యధ్యక్షుని సానము నలంకరించిన రావుసాహెబు డాక్టరు మన్నెము శేషాద్రి రెడ్డిగారుమాత్రా తమ “శుచి” నాటకమునుండి కొంతవదివి తమయొక్క రచనాశక్తియు, యభినయశక్తియు కనుబరచిరి. మా డాక్టరుగారి శత్రుశక్తిని మే మిదివరకే ఎరుగుదుము.

మా తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షయెన్నిక

ఈ తగువునుగూర్చి గవర్నరు మెంటువారికి రెండు తెగల నుండి పోయినపిటిషనున్ను, రిపోర్టులనుగవర్నరు మెంటువారు పరిశోధించి త్రియంత సెక్రటరీ డొరయ్యగారి యెన్నిక సరిగానున్నదనియు గెజిటికి పంపినట్లున్న యెడరపాట్రి అనగా మన్నె సత్యనారాయణమూర్తిగారి పాట్రి తరపు పిటిషను త్రోసి వేయబడినట్లున్న గవర్నరు మెంటువారిద్దరునుండి హుకుంవచ్చినట్లు నే నిప్పుడే విన్నాను.

విజన్సివార్తలు

తిలకు మహారాజుగారి వద్దంతి, పోలవరం స్వరాజ్య శ్రమములో అతి జయప్రదముగా కొనసాగినది. అధ్యక్షులయిన పుసులూరి కోదండరామయ్యగారు తిలకుగారి అనుకరణీయమయిన పవిత్రజీవనముగూర్చి ఉపన్యసించిరి. అందరును లోక మాన్యుని ఆదర్శప్రాయమయిన జీవనములోని విషయముల ననుకరించుటయే ఆ మహాత్ముని గౌరవించుట యనియు ఆయన కీర్తిని వృద్ధిబొందించుట యనియు చెప్పి, ఆ మహాత్మునికి వందనములతో సభను ముగించిరి.

పోలవరంలో పశువైద్యశాల

ఇది యిప్పుడైనను నిజముగా రైతుల శుభకారముచేయు చున్నదని చెప్పుటకు వీలులేదు. ఈ ఆస్పత్రి యిదివరలో ఒక అద్దె యింట్లో ఉండియున్నది. దానికి ప్రత్యేకించి యిల్లు కట్టుటకు గవర్నరు మెంటువారు సంకల్పించి ఈ మధ్య ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. గ్రామములో యిదివరకు ఉన్న డిప్యూటీ కలెక్టరు, తహసీల్దారు, సబ్ రిజిస్ట్రారు ఆఫీసులు గ్రామమునకు రెండు మయల్ల దూరములో కట్టబడి యున్నవి. ఆ చుట్టుపట్ల 2 మైళ్ల దూరములో యిట్లు ఏమియు లేవు. మనుష్యులు నివసించుటకు తగు సదుపాయములు లేవు. దాహమునకు నీళ్లు దొరకవు. వైకారములచేత ప్రజలు వాటినులమున పడుచున్న బాధ చెప్పతరముకాదు. దానికితోడు ఈ పశువైద్యశాలమాడ అక్కడనే కట్టిన బాగుండునని, నిన్న వచ్చిన నూపరింతుండెంటు ఇంజనీయరుగారు సూచించినట్లు తెలియవచ్చినది. ఈ ఆస్పత్రి ప్రజలకొరకొ లేక వారి వాలాయకు తీర్పుకొనుటకో తెలియకున్నది. ప్రజల కందుబాటులో గ్రామమునకు సమీపముగా కట్టుట సమంజసమని ప్రజలభిప్రాయపడుచున్నారు.

కాలమానము

ఇంతవరకు వర్షములు మరియకపోవుటవల్లను, చెరువులలో నీరు లేకపోవుటవల్లను, విజన్సిలో నెంటు భూమియయినను సాగుకాలేదు. ప్రభుత్వములో వర్షాభావమువల్ల నువ్వులు అంబలేదు. బుడమ మున్నగు పైరులు పురుగులచే నాశనమయి పోయినవి.

గోదావరి

ఈవర్షము గోదావరి ప్రభుత్వమున విశేషముగా వచ్చి యుండలేదు. అకస్మాత్తుగా వారంగోజుల క్రితం 52 అడుగుల నీరువచ్చినది. కాని త్వరలోనే తీసిపోయినది.

పరంతిసంఘము

నూతన ఏర్పాట్లు జరిగిన తర్వాత విశేషముగా రైతులు వర్తకులు చేరుచున్నారు. ఉత్సాహముతోనే డైరెక్టరులు పని చేయుచున్నారు. త్వరలో సీసంఘము అభివృద్ధి బొందవచ్చునని నమ్ముచున్నారు.

(ఒక విలేఖరి)

చంద్రా నర్సరీతోటలు- నేలం జంక్షన్

8 సం|| అంటుమామిడిచెట్లు, నిమ్మ, నారంజి, చక్కెర దడక రు 7½. జామ, దాలిమ, అంజూరు, అంగూర్ దడక రు 4½. గులాబి, క్రోటన్ను, పూలచెట్లు దడక రు 5.5 మి తర్కారి, పూలచెట్లు 24 దినుసులు రు 2½. స్వదేశీ తర్కారిచెట్లు 12 ది. నుసులు సెట్ రు 1½. క్యాటలాగు ఇ.నాం.

Chandra Nursery, P. O. Salem Junction

ది ఆంధ్ర బ్యాంకు, లిమిటెడ్, బందరు, మచిలీపట్టణము.

మూలధనము రు. 10,00,000
జారీచేయబడినటువంటిన్ని, వసూలుచేయబడినటువంటిన్ని, } 1,00,000
మూలధనము.
కరెంటు అకౌంట్లుతో రోజు వారి నిలువమొత్తములకు వడ్డీ యివ్వబడును.
అన్ని విధములైన బ్యాంకింగు వ్యాపారముచేయబడును. వివరములకు బ్యాంకు పేర వ్రాసిన బడయగలరు.
గజ్జల శ్రీరామమూర్తి కార్యదర్శి. 38

ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లు పై 5, 6½, 10% వడ్డీ
సేవింగ్స్ బ్యాంకు అకౌంట్లుపై నెలసరి కనీసపు మొత్తములకు 4% వడ్డీ
} 2½% వడ్డీ
భో|| పట్టాభినీతారామయ్య, మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

ఈపట్టణమునకు మా ప్రథమ ఆగమనము

శ్రీయుత ఎన్. జి. కిట్టప్పగారు—మోహిని, శ్రీరామ, శ్రీకృష్ణ పాత్రలను ధరింతురు.

చెన్నపురి సి. కన్నయ్య కంపెనీవారు

1,50,000 రూపాయల ఖర్చున తయారుచేయబడిన సుప్రసిద్ధమైన

దశావతారము

అను నాటకమును దేశోద్ధారక శ్రీయుత నాగేశ్వరరావుగారిచే నూతనముగా నిర్మింపబడిన

బెజివాడ శ్రీ దుర్గా కళామందిరమునందు

1929-వ సం|| జూలై నెల 20-న తేదీ శనివారమునుండి ప్రతిదినము రాత్రి 9 గంటలకు ఒక నెలవరకు వరుసగా ప్రదర్శింతురు.

ప్రతి ఆదివారమునాడు మాత్రము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు ప్రదర్శింతురు.

ప్రవేశకట్టములు:—రూ. 3, 2, 1, అ. 8.

విశాఖపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

సామర్థ్యముగల దొంగలు

ఆగస్టు 1:— విశాఖపట్టణములో నిదివరకు చాలసార్లు చిన్న చిన్న దొంగతనములు జరుగుచు వచ్చెను. మెయిన్ కోర్టు నందలి మార్కెటుకొట్టునూడ నోకటి రెండుసార్లు కొట్టి బడెను. పోలీసువారు తాత్కాలికమున శ్రద్ధ వహించుటతో సరిపాఠెను. ఫలితముగా ప్రముఖ కారముగ నే యుండుట తటస్థించెను. వారము పది దినములనుండి దొంగలు గ్రామమున చెలరేగుటయు పోలీసులు గస్తీ తిరుగుటయు జరుగుచు వచ్చెను. ప్రజలు భయమును, లేని భయవ్యమును కలిసి అచ్చటచ్చట దొంగలు కలిగించిన తొందరలకు వెనుదరుచును వచ్చిరి. నిన్నటి రేయి హార్వరు ఆఫీసున సహాయకాధికారిగ నున్న బుక్కపట్నం తిరుమల వెంకట గోపాలాచారిగారి గృహమున దొంగలతి చాకచక్రముతో ప్రవేశించి నూతన రెండుతేలు విలవ గల ఆస్తిని దొంగిలి పోయిరి. పోలీసు స్టేషనుకు ఈ దొంగతనము జరిగిన స్థలము రెండుభాగాలకు కంటే దూరములేదు. రాత్రి నాలవయమున ఇంటివెనుకగోడ దుమికి నలుపురు గృహమున ప్రవేశించి రట. గృహయజమాని తలవెనుక నుండిన తాళపుచెవుల తీసికొని ఆస్తిని దొంగిలిపోవుచున్న పని మనిషి చూచి యరుణబోగా ఆమె నొకడు మెడపై చేయివైచి అణచి నుంచెదనని భయపెట్టెను. అంతటితో ఆమె నిశ్చేష్టియై రాలగుటయు దొంగలపని సులభములయై జరిగెను. తరువాత నందరు మేల్కొంచి పోలీసులకు తెలుపుటయు ననుమానమున్న వారినెందరిని ఆరెస్టుచేయుటయు జరుగుచున్నది. పలువురును ఆరెస్టుచేయుచున్నారు. ఇంతవరకు ఏమియు బయటపడలేదు. రక్షకభటు రక్షితమైన మహానగరము లందుగూడ దొంగభయము తప్పుట కష్టమని పలువురు భీతిల్లుచున్నారు.

కీ. శే. భాగవతుల వెంకటరావుగారు

ఆంధ్ర దేశమునందలి పన్నునాలు నడుమ వారిలో చెప్పదగిన యువకునిను వెంకటరావు మొనిలగు ప్రదర్శనములలో బహుమాన పత్రమును స్వర్ణపతకమును పొందినవారును ప్రస్తుతిము పురపాలక సంఘమువారిచే వెనుక నేర్పటకు పాఠశాలయందు నియోజింపబడిన శ్రీయుత భాగవతుల వెంకటరావుగారు గత రేయి మైసూరుకు జ్వరపీడితుడై మరణించిరిని తెలుపుట కంతయు చింతిల్లుచున్నాము.

కృష్ణామండల సెకండరీ పాఠశాలలో పాఠ్యాయ సంఘము

పై సంఘపు ద్వితీయసమావేశము 27-7-29 తేదీన బెజవాడ పురపాలక సంఘాన్ని త పాఠశాలాధివనమున సమావేశమయ్యెను. మ. రా. శ్రీ ఆత్మలి నురమాత్రి పంతులుగారిధ్యక్ష పీఠము నలంకరించిరి. బందరు నోబుల కళాశాలా ప్రధానాచార్యులగు జాన్సన్ గారు సభను ప్రారంభించిరి. ప్రార్థనానంతరమున కార్యదర్శి సాంవత్సరికనివేదికను చదివిరి. సభను స్థాపించి కొలదికాలమే అయినను జిల్లాలోని సెకండరీ పాఠశాలలు సగమువైగా సంఘమునం జేరి యున్నవయినను బ్రోత్సాహము గల్గించిన విషయము, సెకండరీ పాఠశాలలో పాఠ్యాయులకును మేనేజర్లకు నుండవలసిన సంబంధములం గూర్చి పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ డైరెక్టరుగారు పంపిన సూచనలు మిక్కిలి మార్గదర్శితో జర్పింపబడినవియును క్రిందటి సమావేశములలో నత్యావశ్యకములగు తీర్మానములు చర్చింపబడి యంగీకరింపబడిన విషయము కార్యదర్శి నివేదికలో సూచింపబడెను. పిమ్మట జాన్సన్ గారు మృదువుగల తైలిలో ముచ్చటించుచు ఉపాధ్యాయ వృత్తిపై దమకులయభినివేశముగూర్చియును ఉపాధ్యాయులకును బాలురకును ఉండవలసిన సంబంధముల గూర్చియును బోధించి యిటీవల మార్పులు పై నలు పేపర్ల వర్తకముం గూర్చి తీవ్రము గ ఖండించిరి. ఇకవిూద నట్టి దుర్వాప్తపాఠ్యము నడండుటకై తగు ప్రయత్నముం గావించవలయుననియు నుద్ఘోషించిరి. పిమ్మట గన్నవం మోస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులగు మ|| రా|| శ్రీ|| తోలేటి నుండరామయ్య పంతులుగారు సెకండరీస్కూలు లీవింగు ఫర్మిసికేటు బోర్డువారి క్రొత్త బోధనాపద్ధతిలోని కొన్ని లోపములం గూర్చి యుక్తియుక్తముగ విమర్శించిరి. అందులోని విషయములను చక్కగ గమనించి యాబోర్డులోని సభ్యులగు జాన్సన్ దొరవారు ఆలోచములను సాధ్యమైనంతవరకు చక్కచేయఁ బ్రయత్నించెదమని పలికిరి. పిమ్మట కొన్ని ముఖ్యములగు తీర్మానము లుపపాదించబడి యంగీకరింపబడెను. అంత వన్యక్షులగు నరుమూర్తి పంతులుగారు తమ యంతిమోపన్యాసమున సెకండరీస్కూలు బోర్డువారి క్రొత్తపద్ధతిపై మాట్లాడుచు నిప్పుటి పద్ధతులకున్న వెనుకటి మెట్రిక్యులేషను పద్ధతియే మిన్నగ నున్నదని సయ్యక్తముగ నిరూపించుచు, ఈ విషయములన్నిటిని క్రేస్తగా నాలకించిన బాన్స్ ప్టనుగారికిని, సభ్యులకును వందనముల నర్పించిరి. సభ ముగిసినది. అంత సమావేశమైన సభ్యులందరును, భాబోగ్రాహు నకై వెడలిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

ఇ. సుబ్బయ్యయ్యగారు

ఆంధ్రదేశమున ఇరువది సంవత్సరముల నుండి బ్రహ్మచర ప్రచారము జేయుచున్న వీరు నికాగోలోని మిడనలు తియలాడకలు కాలేజి వారి స్కూలరు పీఠ గయిగొని మత తత్వ శాస్త్రభ్యాసమునకయి యీ వారము కొలంబో మీదుగ ఆమెరికాకు వెడలిరి. (పె. ఫో. బి.)

డి. నదాశివరెడ్డిగారు ఎం. ఎ.

గుంటూరు జిల్లా విద్యాకాఫాధికారిగ నియమింపబడిరి. (పె. ఫో. బి.)

శివచంద్ర ఫటర్జీగారు

సుప్రసిద్ధ భారతీయ శిల్పకారుడు. మద రాసులో గతివారము శిల్పశాస్త్రమునుగూర్చి ఉపన్యసించెను. (పె. ఫో. బి.)

టి.ఎం. గోవిందస్వామిముదల్యారుగారు

మదరాసు పోస్టుమాస్టరుజనరలు కార్యాలయోద్యోగుల సంఘపు కార్యదర్శి. సుమస్తాల వేతనాభివృద్ధిగూర్చి సిమ్లాలోని ప్రభుత్వసభ్యునికి విన్నవించ వెడలిరి. (పె. ఫో. బి.)

పాలకొండ వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

యూనియన్ బోర్డు

సంవత్సరములనుండి పాలకొండ యూనియన్ బోర్డు పరిపాలనను పాడుగానున్నది ప్రజలు గోలపెట్టుచున్నారు. ఇందునుసరించి జిల్లాకలెక్టరునకు, జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటునకు పెన్సి-ఆర్ట్స్ లు ఇవ్వబడెను. ఈమధ్యను జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు యిక్కడనుంచి యీ పట్టణమును యూనియను ఆఫీసును నూడుకోవాలంటి ప్రతిపాదెసిరి. ఆయనవెనుక జిల్లా మేల్కొనెనున్న, అసిస్టెంటుయింజనీరును వచ్చి చూచివెళ్లిరి. ఇంతవర కేమియు శుభసూచకవర్తనసానము లేలలేదు. ఏమి మార్పులు కలుగజేసి ఉద్ధరించురోయని ప్రజ లెదురుచూచుచున్నారని ఒకరు మాకు తెలిసిరి.

దేవాలయ ఆదాయములు

పాలకొండలో శ్రీ సీతారామస్వామిదేవాలయము గలదు. దానికి సాలు 1 కి 20 గరిపెల భాగ్యమువచ్చే భూములు గలవు. భూపదీపనై వేద్యములు నున్న. అట్టిరితిగనే సాలు 1 కి 60 గరిపెల భాగ్యమువచ్చే భూములుగల శ్రీ జగన్నాథస్వామి దేవాలయముగలదు. ఇంతవరకు దేవాలయధర్మముల బోర్డువారు వీటియందేల శ్రద్ధ చూపలేదో తెలియదు. ఇప్పుడైనను అవి మంచితికి వచ్చేటట్లు లేదా ఆ ధర్మములు సద్వినియోగముయ్యేటట్లు బోర్డువారు చూడవలసినదని ఒకరు మాకు తెలిసిరి.

రాజమందిరి

(స్వకీయవిలేఖరి)

తిలకువర్ధంతి

ఆగష్టు 3:-లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకు వర్ధంతి 1-8-29 తేదిన రాజమహేంద్రవరములో జరుపబడెను. ఆ నాడు సుమారు నందమండి కాంగ్రెసు సభ్యులను జేర్చిరి. సీతానగర సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమునుండి వెలువడుచున్న "కాంగ్రెసు" పత్రిక ఆనాడు తిలకు ప్రత్యేకసంచిక నొకదానిని ప్రచురించెను.

నాటిసాయంకాలము పురమందిరములో డా॥ రి. వెం. రామారావుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో పండిత చిలక మర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారును, గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మగారును, చువ్వూరి సుబ్బయ్యగారును లోకమాన్యుని జీవితమును గూర్చియు, సందేశమును గూర్చి యుపన్యసించి సభా ప్రారంభమునే లోకమాన్యుని స్తుతించుచు మ-రా-శ్రీ సుస్థల బ్రహ్మదేవశాస్త్రిగారు కొన్ని సంస్కృత శ్లోకములను చదివిరి. అధ్యక్షులు సభను ముగించుచు 5-8-29 తారీఖునుండి స్థానిక కాంగ్రెసు సంఘమువారు కాంగ్రెసు ఆఫీసులో ఒక రీడింగు రూమును తెరచుటకు నిశ్చయించినదియు, హిందూ స్వరాజ్య, ఆంధ్రపత్రిక మొదలగు పత్రికలు, తదితర వారపత్రికలు అందుంచుటననియు, ప్రతిదినము యీ పతనమందిరము చెండు

గంటలు మొదలు 5 గంటలవరకు తెరిపబడి యుండుననియు తెలిసిరి.

యం. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు ఉపన్యాసములు సుమారుకవారము దినములనుండి అడయారు వాస్తవ్యులగు యం. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు బ్రయినింగు, ఆర్ట్స్ కాలేజిలోను, పురమందిరములోను, శ్రీ సమాజములోను, ధవ శేత్యరములోను మత సంబంధమున విషయములగూర్చి ఉపన్యసించిరి.

నేను దోషిని-అని వప్పుకొనిన జొళ్ల వీరన్న కేసులో తూర్పుగోదావరి జిల్లాజడ్జిగారు 1-8-29 తారీఖున తీర్పు చెప్పిరి. ముద్దాయికి ద్వీపాంతరవాస శిక్షను విధించిరి.

మద్యపాననిషేధ ప్రచారము

గోవిందాచార్యులగారి సంచారము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆగష్టు 4:- రాజమండ్రి, పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో కల్లుపాటలు, తణుకు తాలూకాయందు యీనెల 5-వ తేదీన 6-వ తేదీన తాడేపల్లి గూడెం తాలూకా కల్లుపాటలు పెంట పాడునందునను 8-వ తేదీన కొవ్వూరు తాలూకా కల్లుపాటలు కొవ్వూరునందునను జరుగనున్నవి. పాటలసమయమున కాంగ్రెసు సందేశమును పాటదారులకు తెలుపుటగాను తగుప్రయత్నము లొనరింపబడుచున్నవి. శ్రీయుత ఆత్మహరి గోవిందాచార్యులగారు యిందుకొరకు పెంటపాడు, తణుకు, నిడదవోలు గ్రామములలో కాంగ్రెసువాదులతో సంప్రదించుటగాను సంచారముచేసిరి. కల్లుపాటలనాడు కరపత్రములమూలముగను, గవర్నమెంటు నాలుగు లక్షలు ఖర్చుపెట్టి ప్రచారము చేయ నున్నదినియు, అట్లు ప్రచారము చేయుచో పాటపాడినవారు నష్టపోవుదురనియు, కాంగ్రెసు వారుగూడ తీవ్రనిషేధప్రచారము సలుపనున్నందున పాటదార్లు నష్టపోవుటతప్పనిసరి యనియు అందుచేతనైన పాటలుపాడుట మానుట సమంజసమనియు పాటదార్లకు నచ్చజెప్పుటకు యేర్పాట్లుజరిగినవి. ఆయా తాలూకాలయందు మద్యపాననిషేధ సంఘముగూడ యేర్పరుపబడుచున్నవి. మద్యపాననిషేధ ప్రచారమునకై తూర్పుగోదావరి జిల్లాకు నేడే వచ్చిరి. రాజమండ్రిలో నేడు సభ జరుగనున్నది.

శుక్లబంధు

ఎంత దుర్బలమైన వీర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్కగంటలోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్లబంధును కట్టుటలో జేరుపొంది, స్త్రీపురుషులకు నిరతిశయప్రేమను కలిగించుటకు దీనిని మించిన ఔషధము లేదు. 25 మా. 2-8-0 3-17 త్రిపురసుందరీ వైద్యశాల, మహేంద్రవాడ-రామచంద్రపురంపాసు, గోదావరిజిల్లా.

జాబులు

బెజవాడ శ్రీదుర్గాకళామందిరమున

దశావతార ప్రదర్శనము

బెజవాడలో శ్రీ దేశోద్ధారక నాశత్యరావు పంతులు గారిచే నూతనముగ నిర్మింపబడిన దుర్గాకళామందిరమున మదరాసు వాస్తవ్యులగు సి. కన్నయ్య కంపెనీ వారిచే జూలై 20 వ తేదీమొదలు దశావతార ప్రదర్శనము ప్రారంభింపబడినదని ఆంధ్రపత్రికా పాఠకు లెరింగినవిషయమే. ఈ ప్రదర్శనమునుగాంచుటకు వేలకొలది పల్లెటూరి ప్రజలు చాలామారమునుండి వచ్చుచున్నారు. నేను 21వ తేదీన బెజవాడ పనియండి వెళ్లినపు డీనాటకమును చూచుట తలపించినది. నాటకమునగూర్చి చెప్పుటకు ముందు కళామందిర ప్రాశస్త్య మొక్కి-ంత వ్రాయుట యవసరముగాదను తలంపుతో నీక్రిందివాక్యములను వ్రాయుచున్నాను. కళామందిరము మిగుల పొడవును, వెడల్పును గలిగి వేలకొలది ప్రేక్షకులకు చాలినంతదిగ నున్నది. స్త్రీలకు ప్రత్యేక కుగ పై నొకభాగము నిర్మింపబడినది. మందిరము దచ్చటచ్చట విద్యుద్దీపములను, చల్లగాలికై విద్యుద్ద్యంత్రములను అలంకరింపబడినవి. గోడలకు అమృతాంజనమును ప్రదర్శించు పలురంగుల శ్రీచిత్రము లలంకరింపబడి ప్రేక్షకులదృష్టి నాకర్షింపుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమునగల నాటకశాల లన్నిటికంటె సర్వవిధముల నొన్నత్యము నొందియున్నది. నాటకమునకు కొంతవన్నె యీకళామందిర మిడినదన్న యతిశయోక్తి గానేరదు. నిర్ణీతసమయము మించుకుండగ ప్రదర్శనము ప్రారంభమైనది. కిట్ట పు గా రు మో హి ని శ్రీకృష్ణ శ్రీరామపాత్రలు ధరించిరి. వీరి శ్రీరామ పాత్ర మొక్కి-ంత వంగియుండి ప్రేక్షకుల నవ్వించజేసినది. శ్రీకృష్ణ పాత్రయు సభ్యుల మన్ననకు పాత్రము గాజాలకపోయినది. వీరి గానముమాత్రము శ్రావ్యముగ నుండి సభ్యుల నానందింపజేసినది. ప్రహేల పాత్రధారియును బాలుడు భక్తిని బాగుగ ప్రదర్శింపగల్గెను. భరతపాత్ర నిర్వహణయు మొత్తము నాటకమందలి పాత్ర లన్నిటికంటె మిగుల శ్లాఘనీయముగ నున్నది. వనవాసమునకేను రామునితో తన్ను గొంపోవలసినదిగ జేడుసీత దూరముగనుండి పరునితో సంభాషించు క్రమమును దోషింప జేసినది. ఇట్లే కాసల్యయు పుత్రహత్యల్యమును వీడి రాముడగల్గి మన కేగుతరి వచ్చి దూరముగనుండి మాటలాడి వెళ్లి నది. ఇది అరవ నాటక లక్షణమేమో తెలియదు. నియమిత కాలమునకు నాటకము సారంభించుటయు, ప్రత్యేక మధ్యమునను విశేష కాలపారణము గావించుకుండుటయు, సుందరముగ నీనరీయును నాటకమునకు వన్నె చెచ్చినవి. వీరి నాటకము నటుల హావభావ ప్రదర్శనమున లోటుగలిగియున్నది. మరియు వీరి సమాజముందు సభ్యులు విరివిగ నుండుటచే, వానర సైన్యము, గోపికలు మొదలగు పాత్రలు రంగుల మంతయు నిండి నేత్రానందమును గలుగజేసినవి. నాటక మెటులున్నను, విశేష వ్యయప్రయాసల కొద్ది అరవమున ఆంధ్రుల సమక్షమున భగవత్సభలను నాటకముగ ప్రదర్శింపజేయవచ్చిన కన్నయ్య కంపెనీవారిని మన యాంధ్రులు ప్రతిదినము నాటకము తిలకించుటకే గౌరవించుచున్నందులకు సంతసింపవలసి యున్నది.

సామవేదం జానకిరామశర్మ.

గుంటూరు

శ్రీ నూనె రంగనాయకులుగారి శ్రాద్ధదినము-
భూరివిరాళములు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆగష్టు 4:-నిరాడంబర జీవితము, వితరణశీలుడును, జాత్యభిమానియు నగు శ్రీ నూనె రంగనాయకులుగారు మోటారు ప్రమాదముచే దివంగతులై నారన విషయము పాఠకమహాశయులకు తెలియును. మొన్నటికి 16 వ దినము. ఆనాడే శ్రాద్ధదినము. వారికి రినిబట్టియు, వారి దానధర్మనిరతని బట్టియు, విప్రులు మా వేళము నుండిగూడ తండోపతండములుగ విచ్చేసిరి. వారి సోదరులగు శ్రీ శివయ్యగారు కర్మను జరిపిరి. చిరాల నుండి నూనె పానకాలుగారు దయచేసి యచటి మానేజి మెంటును జూచిరి. సోదరుని మరణము విశేషముగా కుందుచున్న శ్రీ పానకాలుగారు అన్నగారి యాత్మకాంతి కొరకు శ్రీ శివయ్యగారితో సంప్రతించి భూరివిరాళముల జేయవలసి జేసిరి. జేసిన విరాళములు క్రిందికి వ్రాసిన రంగనాయకులుగారి హృదయమునకు సంతోష మొనగూర్చు ననుటలో సందియము లేదు.

చిరాలలో పురపాలకసంఘ పరిపాలములోనున్నను ద్రవ్యములేక జీవచ్ఛవమువలె నున్న హైస్కూలుకు వారి కంపెనీతరపున రు 20 వేల రూప్యములు దానము జేయబడెను. చిరాలలో నున్న శ్రీ కృష్ణానదీమండుగారికి గృహదానముక్రింద వెయ్యి రూపాయలపైగా నివ్వబడెను. త్రికాలముందును ఈశ్వర పూజ జేసికొనుచునిరంతరము భగవద్ధ్యానము గడుపుకొనుచు, నూనె వారు మున్నగు భాగ్యవంతుల ప్రాపున సంపాదించి సంసార యాత్రను గడుపుకొనుచు నీగుంటూరు నగరమున నున్న దివ్య బ్రాహ్మణుడగు శ్రీ అనంతరామ కాశ్మీగారి కొక ఎకరముమొట్ట భూమి దానము జేయబడెను. బెజవాడలోని గోరక్షణ సంఘమునకు రు 250 లును రాజమహేంద్రవరములోని ఆర్య వైశ్య విద్యా సంఘమునకు రు 275 లును కాశీక్షేత్రములోని సత్రమునకు రు 116 లును, గుంటూరు నగరమున గల వైశ్యగురుకులమునకు రు 116 లును, గుంటూరు ఆర్యవైశ్య యువజన సాహితీసమితికి రు 50-0-0 లును వైశ్యవ్యాధామ కాళాశాలకు రెంటికి చెరియొక రు 50-0-0 లును శేషమాంబగారి బాలికా పాఠశాలకు రు 50-0-0 లును, గుంటూరు గోరక్షణ సంఘమునకు రు 116-0-0 లును, రాజమహేంద్రవరములోని వైశ్య సేవా సదనమునకు రు 116 లును, హైదరాబాదు అహింసా ప్రచారక సంఘమునకు రు 25-0-0 లు భర్తము చేయబడెను.

ఇదిగాక యిచటి కరుదెంచినవారికి భూరి సంభాషణలు యివ్వబడెను.

గుంటూరు టవున్ హైస్కూలుకు రు 1116 యిచ్చెదరని తెలియచున్నది.

నెల్లూరు

భారతమే అంగిరేజీరాజ్ కొఱకై
యిల్లు సోదావేయుట

నెల్లూరునకు సమీపమునయుండు పొట్టేపాళెం అను గ్రామమునకుపోయి శ్రీ తిక్కనరపు వెంకట్రామరెడ్డిగారి యింటిలో పోలీసు సబిన్స్ పెట్టరు సోదా చూచెనట. యు. పి. సి. పి. గవర్నమెంటువారిచే నిషేధింపబడిన సుందరలాల్ గారి భారతమే అంగిరేజీరాజ్, అను హిందీ పుస్తకము వెంకట్రామరెడ్డిగారు తెప్పించుకొన్న విషయము తెలిసికొని వారు సోదా జేయుటకు వెడలిరట. రెడ్డిగారు పుస్తకమును కాల్చివేసినని చెప్పినను ఎవరిక సోదాచేసిరి. పుస్తకము కనబడనందున పోలీసువారు తిరిగివచ్చిచేసిరి. ఈసోదా వేయుటలో తమాషా యేమన పోయిన యిన్స్ పెట్టరుకు కాని కాన్స్టేబులుగూని హిందీ అక్షరముల గుర్తించుటకు కావలసిన హిందీ పరిచయము లేకుండుటగా గవర్నమెంటువారిచే నిషేధింపబడిన పుస్తకము కొరకై యిల్లు సోదా వేయవచ్చునాయని పలువురి సందేహము. పుస్తకము అచ్చులోయుండగనే ఒక రూపాయికట్టి పుస్తకము ప్రచురణకాగానే యి. పి. గావంపుడని కొరిన శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారి పుస్తకమును అలహాబాదు పోస్టాఫీసులోనే పట్టివేసినట్లు తెలియచున్నది. పుస్తకము పంపబడినట్లుల కార్యమాత్రము వచ్చినది.

నెల్లూరులో యిద్దరు మగ్గురువద్ద పుస్తకముయొక్క రెండుభాగములున్నవనియు, వారివద్దనుండి హిందీవచ్చినవారు చామండి తీసికొని చదువుచున్నారనియు నెల్లూరులో చాల మంది తెలచుచున్నారు.

(ఒక విశేషము)

4-8-29 తేదీ జరిగిన

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

18-7-29 వ తేదీన ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు చేసిన తీర్మానము ప్రకారము గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీవారు ఎన్నికలు తిరిగి యాదినము 4-8-29 జరుపుటకు తీర్మానించడమైనది.

ఉపపాదకులు:-పి. ఆంజనేయులుగారు.

ఆమోదకులు:-కొం. వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు.

శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు అధ్యక్షతవహించి షుమారు 40 మంది సభ్యులు హాజరైరి.

2 శ్రీయుత పిల్లలమరి ఆంజనేయులు పంతులుగారిని యీసంఘమునకు అధ్యక్షులుగా ఏకగ్రీవముగా ఎన్నుకొనుటకు తీర్మానించడమైనది.

ఉపపాదకులు:-మం.తెన వెంకటరాజుగారు.

ఆమోదకులు:-తూ. లక్ష్మీకాంతముగారు.

3 శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మగారిని ఉపాధ్యక్షురాలుగా నెన్నుకొనడమయినది.

4 రెండవస్థానము వచ్చేసభ్యులకు భాగీనుంచడమయినది. ఉ. నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావుగారు.

ఆ. కొండ వెంకటప్పయ్యగారు.

5. శ్రీయుత జి. వి. పున్నయ్యకాశ్మీగారు కన్నె గంటి మార్కనారాయణ చౌదరిగార్లను సంయుక్త కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనడమయినది.

ఉపపాదకులు:-మం.తెన వెంకటరాజుగారు.

ఆమోదకులు:-శ్రీకాళోం పట్టాభిరాములు గుప్తగారు.

6 శ్రీయుత శీలం వెంకటసుబ్బారావు నాయుడుగారు కోశాధికారిగా ఎన్నుకొనడమయినది.

ఉపపాదకులు:-మల్లాది యజ్ఞ నారాయణగారు.

ఆమోదకులు:-మం.తెన వెంకటరాజుగారు.

యీ క్రిందివారిని గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ కార్యనిర్వాహక మెంబరుగా యేకగ్రీవముగా యెన్నుకొనుట తీర్మానించడమైనది.

1. కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు, 2. నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావుపంతులుగారు, 3. అంచె శివయ్యగారు, 4. మం.తెన వెంకటరాజుగారు, 5. రాళ్లబండి చంద్రమాళిగారు, 6. చింతమనేని భావయ్య చౌదరిగారు, 7. కొల్లా కాశీవిశ్వనాథంగారు, 8. గౌన్ జేగ్ సామెలుగారు, 9. మద్ది వెంకటరంగయ్యగారు, 10. శేనగపల్లి రామస్వామిగుప్తగారు, 11. మాచిరాజు రామమూర్తిపంతులుగారు.

ఉ. జి. వి. పున్నయ్యకాశ్మీగారు,
ఆ|| శీలి వెంకటాచలపతిగారు.

శ్రీయుత నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావుపంతులుగారు సభకు దయచేసి జిల్లాయందలి కాంగ్రెసు వ్యవహారములు చక్కగా నిర్వహించినందులకు శ్రీ దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి వందనములర్పించిరి. వచ్చినవా రందరికి శ్రీ నరసింహారావుపంతులుగారు ఆతిథ్యమొసగిరి.

భివగ్గరత్న సాళ్యపు వెంకటాచల పండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావధములు

లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు

ఈమాత్రలలో ఆత్మేకరవస్తువు రెవ్వియు చేరలేదు. ఈమాత్రలు 1-2 ను తొంబాలముతోగాని విడిగాగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించితివేని ఎటువంటి కఠినతరహారమునైనను తీర్గి కరించి, గాలి నీళ్ల స్వభావము మారుటవలన చెడుపుకానిలాగున దేహమును కాపాడును. పిల్లలు మొదలు ముసలివారి వరకు ఆందరి ముతదము, మలబద్ధము, పడిసెము, దగ్గు, గూరలు, శీతలముచే కాళ్లలాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, పక్కాయందు నొప్పి, అహారక్షీర్ణకాలముందు తలనొప్పి, చలిజ్వరము, జ్వరము, క్లేగు ఇన్ ఫ్లుయెంజా ఇంకను అనేక వ్యాధులను నుణవరచును. శ్రీలు ప్రసవించినవాడు స్నానమునాడు (కస్తూరికి ప్రతిగా) ఈమాత్రలు 4-5 వ 2-8 తమలపాకులలో నమలి మ్రొంగవలెను. సాంక్రామికరోగులలో నుండవలసినవారు, దినము 1-2 మాత్రలను నేవించిన ఆరోగ్యదృఢాంగు లగుదురు. ఈమాత్రలసీసాతోగల అనుపానపత్రమును చూడుడు. 800 మాత్రలు గల సీసా 1-5 4 అణాలవంతున ప్రతిసాపులోపలను దొరకును. పొట్టుమూలకముగా 6 సీసాలు రు 1-8-0. 12 సీసాలు రు 2-18-0. 25 సీసాలు రు 5-8-0.

సారస్వతానవం:-మొదడుకు బలమును కలిగించి, జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేయును గావున, మొదడు దుర్బలమువలన గలిగియుండు సమస్తవ్యాధులను పరిహరించి నరములకు మంచిత్రాను. రక్తపుడిని గలగజేయును. సంగీతపాటలకు కంఠస్వరమునకు మృదుమధురత్వము నిచ్చును. పాడెను పాడెను పుత్తనాహము నింపుడి. బలహీనలైన శ్రీలు నెత్తినడుము (నెత్తి నోరు చాలా మెత్తగా వుండుటవలన) మట్టాడను నడువను కానిపిల్లలకు సంజీవనంజీవి. 6 జొన్నుల సీసా 1-5 రు 1-0-0. పొట్టుబుర్రులు ప్రత్యేకము.

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము

లాహోరుకాంగ్రెసునకు మహాత్ముడు అధ్యక్షుడుగ నియమింపబడుట

గుంటూరు, ఆగష్టు 4:-ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ సమావేశము నేటిదినము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యగారి అధ్యక్షతన కాంగ్రెసుకార్యాలయమున జరిగెను. సభ్యులసంఖ్యయు, ప్రేక్షకులసంఖ్యయు అధికముగనుండెను.

లాహోరుకాంగ్రెసునకు గాంధీమహాత్ముడు అధ్యక్షుడుగ నుండవలయునని ఒకతీర్మానము గావించబడెను.

పాతమద్రాసురాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారి కేరట సెంట్రలు ఆర్భునుబాంకినందున్న నిలవమొత్తమును ఆంధ్రతమిళ నాడు కాంగ్రెసుసంఘములకు బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగారు పంచిపెట్టియుండిరి. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారికి చేరవలసిన మొత్తమును తీసికొని తనకేరట బాంకిలో డిపాజిటుచేయుటకు రాష్ట్రసంఘ కార్యదర్శియగు నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి అధికార నివ్వబడెను.

రాజకీయనిర్బంధితుల దినమును రాష్ట్రమునం దంతయు జరుపవలయుననియు, రాజకీయభేదీలను కారాగృహములందు కఠినమగుపనుల నివ్వకూడదని స్వరాజ్యభక్తులువారు కాసనసభలయందు ఆందోళనమొనర్పవలయుననియు తీర్మానములు గావించబడెను.

పౌరసభ

సాయంకాలము మునిసిపాలిటీ ట్రైబునీ ఆవరణమున దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి అధ్యక్షతన ఒక పౌరసభ జరిగెను. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులను గురించి డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు చెరుకువాడ నరసింహంగారు మరికొందరు నాయకులు ఉపన్యసించిరి. కాంగ్రెసునందు సభ్యులను చేర్చుట గురించియు ఖడ్గధూరణము గురించియు ఉపన్యాసముల సభికులకు నచ్చచెప్పిరి. (శ్రీ ప్రెస్)

కాంగ్-తేయాకు

మీదుకాణాదారు

నడుగుడు లేక

ఈ దిగువ విలాసమునకు

వ్రాయవలెను.

వజ్రెట్టు:-స్వేచ్ఛర్పు

మద్రాసు & బెంగళులు.

కిరసనాయిలు చౌక చేయవలెను ప్రభుత్వసభ్యుని సంప్రతింపు

కలకత్తాలోని భారతవర్తకసంఘమువారితో ఇండియాగవర్నమెంటువారి ఖజానాశాఖాధికారి సంప్రతింపు

కలకత్తా, ఆగస్టు 3:- ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఖజానా శాఖాధికారిగారు సర్ బార్ని మూర్తుగారు కలకత్తాలోని భారతవర్తకసంఘమువారిలో నేటి మధ్యాహ్నము సంప్రతింపుచిరి.

ఈ క్రింది విషయములను చర్చించిరి:- ఈ దేశములోని ప్రతి నేత పరిశ్రమయొక్క దుస్థితియును సదర్బరీశ్రమ సుదృఢింబుటకై చేయవలసిన ప్రయత్నములను గూర్చియు ఆలోచించిరి. బొంబాయిమిల్లుల దురవస్థ చాలవరకు యోచింపబడెను. ప్రభుత్వపు కచ్చేరీల సిబ్బందిల కగుచున్న న్యాయమును తగ్గించుటకై ఆలోచించుటకై విచారణసంఘము నేర్పాటు చేయవలసియున్నదనిరి.

కిరసనాయిలు మన విలీనయిండియా సరిహద్దులలో అనగా బర్మా మున్నగు ప్రాంతములలో తయారుచేయబడుచున్నది. దేశమధ్యమందు తయారగుచున్న యీ కిరసనాయిలు గాలను 1 కి 0-1-0 చొప్పున వనూలగుచున్నది. ఇదిగాక అమెరికా మున్నగు విదేశములనుండి కూడ కిరసనాయిలు యీ దేశమునకు దిగుమతియగుచున్నది. దిగుమతి కిరసనాయిలు గాలను 1 కి 0-2-6 చొప్పున దిగుమతిసుంకము వసూలు అగుచున్నది. దేశమధ్యమందు కిరసనాయిలు తయారుచేయబడుచున్న కంపెనీలకూడ యీ రోపియను కంపెనీలే. దేశమధ్యమందు తయారగు కిరసనాయిలుకు తక్కువ సుంకము విధింపబడుటవల్ల దేశమధ్యమందు వ్యాపారము చేయుచున్న యీ కంపెనీలవారు విదేశపు దిగుమతిసరకుల కన్న చాల చౌకగా అమ్మకలుచున్నారు. విదేశపు సరకు దిగుమతి చేయబలించిన ఏ కంపెనీలవారికిని యీ దేశములో వ్యాపారము సాగనీయకుండ చేయుచున్నారు. తామే వ్యాపారరంగము నంతటినీ అరికట్టి లాభములను దోచుకొనుచున్నారు. అందువల్ల దిగుమతి సరకు తగ్గిపోవుచున్నది. అందుచే దిగుమతిసుంకముల వసూళ్లు ప్రభుత్వమువారికి విశేషము లభించుటలేదు. దేశమధ్యమందు దుత్పత్తియగు కిరసనాయిలు కంపెనీలవారు విదేశపు సరకుతో సమానధరలకే అమ్ముచున్నను తక్కువ సుంకమును గవర్నమెంటుకు చెల్లించుటచే గవర్నమెంటుకు తక్కువ రెవిన్యూ వచ్చుచున్నది. కాబట్టి దిగుమతి సుంకము 0-2-6 కును, దేశమధ్య వ్యాపార సుంకమును 0-1-0 కు గల తేడా 0-1-6 దేశమధ్య వ్యాపారస్థుల స్వంతలాభములలోనికి పోవుచున్నది. ఈ తేడాని ఏర్పాటుచేయుటవల్ల ప్రజలు కిరసనాయిలను హెచ్చుధరలకే కొని దేశమధ్య వ్యాపారపు కంపెనీల లాభములను హెచ్చించుచున్నదేగాని గవర్నమెంటు రెవిన్యూను హెచ్చించుటలేదు. కొనుగోలుదారులగు ప్రజలు మొత్తముమీద కిరసనాయిలుయొక్క సరియైన విక్రయపు ధరకంటె హెచ్చుగా చెల్లించుచుండిన మొత్తము సుమారు 5 క్రోట్ల రూపాయలవరకు గలదు. ఇందులో 3 క్రోట్ల రూపాయలు దేశమధ్యవ్యాపారపు కంపెనీలవారి జేబులోనికి పోవుచున్నది. ఇందువల్ల ప్రభుత్వాదాయమును హెచ్చించుటకును, కిరసనాయిలు కవకాశ మేర్పరచుటకును, యీ క్రిందిసలహా యొగగబడెను. దిగుమతియగు విదేశపుసరకు మీదను, దేశమధ్యమగు యుత్పత్తియగు సరకునకును ఒకేరీతిగా గాలను 1-కి 0-2-0 చొప్పున సుంకము విధింపవలయునని సూచింపబడెను.

ప్రజలతేమార్గము కుద్రవెండి యమ్మకము నిషేధించుట యుక్తమనియు సూచింపబడెను. దేశములోని ఉప్పుపంట నభివృద్ధిచేయు విషయమై ఆలోచించుటకు టారిఫ్ బోర్డువారికి నివేదించబడుట తృప్తికరముగా నున్నదని సభవారుచెప్పిరి. ఇప్పటికే యీ దేశములోని ప్రజలకు విధింపబడిన పన్నుల భారము అత్యధికముగానున్నందున కొత్తపన్నులను విధించరాదనియు తీర్మానించిరి. (ఫీ. వెన్)

కృష్ణాపార్వతి, బెజవాడ

శ్రీపాద. కృష్ణమూర్తి కాత్రిగారిచే అయ్యశ్చవ్యాస ధములన్నియు వివిధగా తయారుచేయబడి మునిసిపాల్టీలు, తాలూకాబోర్డులు మొదలగు గొప్పగొప్ప సంస్థలకు సప్లయచేయుటకు సిద్ధముగ నున్నవి. 10-1

రాజకీయభైదీల గౌరవదినము

మోతీలాల్, సుభాష్ బోసుగార్లు యాదేశము

భారతదేశమునందంతట రాజకీయభైదీల గౌరవార్థమై ఒకరోజు నిర్ణయింపవలసినదని శ్రీయుత మోతీలాల్ గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:- ప్రస్తుత రాజకీయ భైదీలు చెరసాలలలో పడుచున్న యిబ్బందులు చాల ప్రాముఖ్యత వహించుచున్నవి. సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెస్ సంఘమును మరికొన్ని కాంగ్రెసుసంఘములును ఆగస్టు నాల్గవ తారీఖు నిర్ణయించి ఆనాడు ఆందోళన జరుపుటకు నిశ్చయించినవి. ఇతర రాష్ట్రములుగూడ వానిమార్గ మనుసరించునని నేను నమ్ముచున్నాను. ఆగస్టు నాల్గవ ఆదివారము నాడు సభలను జరుపుట కొందరికి ఇబ్బందిగా నుండవచ్చును. కావున ఈ విషయమై ఆందోళన చేయుటకు నింకొకరోజు నిర్ణయించవలెనని కోరుచున్నాను. (ఫీ. వెన్)

సుభాష్ బోసుగారి ప్రకటన

మోతీలాల్ గారు కోరినట్లు రాజకీయభైదీల గౌరవార్థము ఆగస్టు 4వ తారీఖున సభలు జరుపుటకు వ్యవధిచాలదు గనుక ఆగస్టు 11 తారీఖున నిర్ణయించుకొని ఆందోళన సలుపవలెనని శ్రీయుత సుభాష్ చంద్రబోసుగారు కోరుచున్నారు. (ఫీ. వెన్)

రాజకీయనిర్బంధితుల అవస్థలు

అమానుషమని సంయుక్త రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సంఘమువారు నిర్ణయించుట.

అలహాబాదు, ఆగస్టు 4:- అలహాబాదులో ఈ రోజు రాజకీయ భైదీల గౌరవార్థమై సభ జరిగెను. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు రధ్యక్షత వహించిరి. ఇంగ్లండుదేశములోని భైదీల అవస్థలను నెహ్రూగారు వివరించి వారికిని భారతభైదీలకును సామ్యము చూపిరి. ఈ క్రింది తీర్మానము సభవారిచే నామోదింపబడెను. విశ్వ నాథ మైత్రాగారు ఉపపాదించిరి. ఎ. పి. ద్వ్యోత్, పండితజహంగ్లాల్ నెహ్రూగారు ఆహ్వానించిరి. ఆతీర్మాన మిట్లున్నది:- కేవలము ఇతరభైదీలవలె చూచి, శరీరపాదమునకును, మానసికసంతోషమునకును కావలసిన అవసరములను గూడ రాజకీయభైదీల కియ్యకపోవుట చాల అమానుషమని యీసభవారు తలచుచున్నారు. రాజకీయభైదీలస్థితిని బాగుపరచుటకు లాహోరులో నిరశనవ్రతము బూనిన వారి స్థితి యీసభవారికి చాలభేదము గలుగజేయుచున్నది. నిరశనవ్రతదీక్ష బూనినవారు మెల్లమెల్లగా మృత్యుముఖోన్ముఖులగుటకు గారణమైన ప్రభుత్వవైఖరి నీసభవారు తీవ్రముగా ఖండించుచున్నారు.

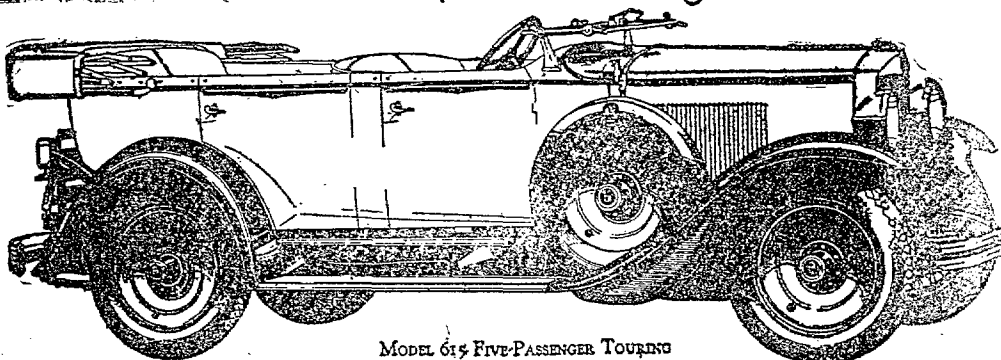
భగత్ సింగు, దత్తుగారల ఛాయాపటములు ఆర్థికాచోష్ఠన అమ్మబడును. (అ. వెన్)

6 లేక 8 సీటర్లలో 4 స్పీడ్ ఫార్వర్డ్లతో నమర్చబడిన

నూతన

GRAHAM-PAIGE

మాదిరిని పరికింపుడు

MODEL 615 FIVE-PASSENGER TOURING

గ్రహమ్-పేజిలో అనేకములైన మంచి రీలు కలవు. రోడ్స్టర్ కాబ్రియోలెట్, కూప్, స్పోర్ట్స్ ఫీటర్, 5 ఛాసిస్ మీద 6, 8 సీట్లతో అమర్చబడినవి. ధరలో చాల వ్యత్యాసమున్నది. 612 మందితప్ప మిగతా వన్నియు 4 స్పీడ్ ఫార్వర్డ్లతో నమర్చబడినవి.

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటరులు:- వైడెన్ బర్గ్ అందు కంపెనీ,

2/11, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

బ్రాంచీలు:- బెంగళూరు, ఉదకమండలం, సెకంద్రాబాదు.

ట్రావెలింగు ప్రతినిధులు:- ఉత్తరజిల్లాలు:- టి. పి. వాట్సు ఎన్వైర్, హెడ్ క్వార్టర్సు, విశాఖపట్నం. దక్షిణజిల్లాలు:- టి. ఎన్. వెంకట్రామయ్యర్, ఎన్వైర్, హెడ్ క్వార్టర్సు, తిరుచినాపల్లి. నీడెడ్ జిల్లాలు:- టి. హెచ్. పి. ఎడ్వర్డుస్, హెడ్ క్వార్టర్సు, బళ్లారి.

Joseph E. ... Robert E. ... Ray A. ...

నౌకవాణి

అమెరికన్ బాప్టిస్టు మిషనుపై దావా

మదరాసు హైకోర్టు, ఆగస్టు 5:—వేపేరియంనలి తెలుగు బాప్టిస్టు చర్చిని తమవశపరచుకొనకుండగను, పాస్టరును నియమింపకుండగను, అమెరికన్ బాప్టిస్టు మిషనువారిని నిరోధించ నున్నదని గోరుచు, కొందరు క్రైస్తవులు దాఖలుచేసిన పిటిషను సందర్భమున హైకోర్టులో న్యాయమూర్తులు సర్ సి. వి. కు మారస్వామి కృష్ణ, పెకెన్ హంపాల్లుగా రీ డివనున ఉత్తరువు తీసెట్టిరి.

దావాకథ ఇది. 1892 లో దేబ్ కేస దావానందు హై కోర్టువారు గావించినయు తరువునలన వేపేరియంనలి తెలుగు బాప్టిస్టు అమెరికన్ బాప్టిస్టు సొసైటీమిషన్ సొసైటీవారు ధర్మకర్తలుగ నియమింపబడిరి. సదరు చర్చికి "పాస్టరు"ను నియమింపవలె ననియు, చర్చికి మరమ్మత్తుల చేయుచుచు మంచిస్థితియందున వలెననియు ఇందుకుగ వ్యయముల నన్నిటిని వారేధరింపవలె ననియు, ఇష్టమగువలె బాప్టిస్టు చర్చివారేమైన విరాళ మొన గవచ్చుననియు సదరు ఉత్తరువునందు నిర్ణయింపబడెను. 1922 సం॥ నరకును సదరు ఉత్తరువుప్రకారము మిషనువారే అన్ని వ్యవహారముల నిర్వహించుచుండిరి. 1922 సం॥ న బాప్టిస్టు చర్చివారే, మిషనువారి అనుమతితో నొకపాస్టరును నియమింప వచ్చుననియు నియమించెను. అతనియందొక్కకాలపరిమితి మరేకెందులకైనను అనగా 1926 వరకును పొందుపరచెను. అటుపిమ్మట మిషనువారి రీ విషయమై శ్రద్ధపుచ్చుకొనలేదు. అందుచే వారిని ధర్మకర్తత్వమునుండి తొలగింపవలెనని కొం దరు క్రైస్తవులు హైకోర్టులో దావాచేచ్చిరి. న్యాయమూర్తి ఆర్డరుగారు డివిజనుల నెడనుందు విచారించి సదరు దావానుకొట్టివేసిరి. అందుపై అప్పీలుచేయబడెను.

సదరు అప్పీలు పరిష్కరింపబడువరకును ప్రతివాదులు చర్చి ఆస్తిని వశపరచుకొన రాదనియు వారు పాస్టరును నియ మింపరాదనియు, నిషేధింపవలెననియు క్రిందికోర్టు ఖర్చులను వెంటనే ఇచ్చుకొన నవసరములేకుండ నిలసియుంచుచు నుత్త రువు గావించవలెననియు వాదులరెరవున నిపుడిపిటిషనులు దేబ డెను.

న్యాయమూర్తి తిరువైపుల వాదములను విని నిషేధపు టు త్తరువు నొసగుటను నిరాకరించిరి. క్రిందికోర్టులోని ఖర్చులను చెల్లించుటకు నెలరోజుల వరకును వాయిదా నొసగుట కు త్త రువు గావించబడెను.

వాదుల రెరవున జె. ఎ. సింట్స్ ప్రతివాదుల తరపున ఎస్. దొరస్వామయ్యగారు ఎ. హెచ్. చౌరియప్పగారు వాదించిరి.

క్రిమినలు నెషన్సు

దొంగతనము

హైకోర్టు క్రిమినలు నెషన్సు ఈదినమున ప్రారంభమైన ట్టు ప్రధానన్యాయమూర్తి బీజీగా రధ్యక్షతవహించిరి. ఈ దినమున మొట్టమొదట బెంజమిన్ బ్రూకు అనునతనిపై గావించ బడిన దొంగతనము ఆరోపణ విచారణకు గై కొనబడెను. ముద్దా యి తాను నిర్దోషిని చెబుచుచున్నానని కేసును విచారించుటకు జూరియోకటి ఏర్పరచబడెను.

క్రాస్ ప్రాసిక్యూటరు సాక్ష్యవిచారణను ప్రారంభించు టకు ముందు తాము గావించు ఆరోపణలను సం గ్రహము గా కోర్టు వారికి నివేదించుచు నిటులనుడిచిరి. ఈ కేసులో ముద్దాయి బెంజమిన్ బ్రూకుఅను ఆదిద్రావిడుడు. పెరంబూరులో నివసించుచుండును. ఈవర్ష రము మే 1 వ తేదిన మునియమ్మ అను సామె 12 వత్సర ములయన్నగల బలరాముడను తన తమ్మునిని బజారునకుపంపె ను. 6 వత్సరముల బాలుడగు, మురుగేశ్ అనుఆమె మురుగుడు గూడ బలరాముతోనెల్లను. అతనికాళ్ళకు చెడికడియములు గలవు. వారు బజారునెల్లమండగా మధ్య ముద్దాయి గవ్వడి, బాలురాల్లోకిను పోరాడని చెప్పెను. అందుపై బలరాముడు మురుగేశను నలు నిలుననియమించి తాను బజారు నెల్లవచ్చెను. అతడు వచ్చున రికి మురుగేశ్ కి కొంత టికి తిరిగివచ్చి ఏడ్చుచుండెను. అతని కాళ్ళ కడియములులేవు. అం దుపై నావిషయమును పోలీసువారికి రిపోర్టుచేసిరి. బలరాముడు, ముద్దాయిగూర్తించి, అతడు దీసియుండునని చెప్పెను. ఆ సాయంత్రము, పోలీసువారు అమాకడియగా, ఒక మార్వాడీ వర్తమాన్లు ఘన కళియములు దొంగకెను. ముద్దాయి వానిని నిమగ్న కుంబునెట్టెను మార్వాడీ చెప్పెను. అందుపై పోలీసు వారు ముద్దాయిని ఆరెస్టుచేసి కేసు పెట్టిరి. రాజధాని మేజ స్ట్రీటులలో నొకరసు, కేలనాయరగా రీకేసును విచారించి, కేసును సెషన్సునకు కమిటుచేసిరి. విచారణ జరుగుచున్నది.

శ్రీ న్యాయవాది తన కేసును వాదించుట

బి. ఆనందాబాయిగారు తమ ప్రథమ కేసును చెంగల్పట్టు సెషన్సుకోర్టునందు వాదించి విజయమునొందిరి

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

గత గురువారము 1 వ తేదీన శ్రీ న్యాయవాది బి. ఆనందాబాయిగారు చెంగల్పట్టు సెషన్సుకోర్టునందు తమ ప్రథ మ కేసునువాదించి విజయమునొందిరి. నల్లకేమెదలి యనునా తనిని ఇండియను పిన్లకోడు 487,498 సెక్షనులక్రింద వ్యభి చారసేరమున గానున్న వివాహితస్త్రీ దుర్బోధనచేసి వశప రచుకొనెనను సేరముక్రిందను సబ్ డివిజన్ మాజిస్ట్రేటుగారు ముద్దాయి అపరాధియని శిక్ష విధించెను. ఈ శిక్షను రద్దుచేయ వలెనని బి. ఆనందాబాయిగారు అప్పీలు వాదించిరి. ఈమె వాద న న్యాయమూర్తిగారు చక్కగా వినిరి. కేసు కల్పన చేయబ డెననియు దానియందు యధార్థములేదనియు సేరముడు నిరప రాధియనియు ఆనందాబాయిగారు వాదించిరి. నల్లకేమెదలి యనునతడు వి.వా.హ.మై న స్త్రీయగు ధన భాగ్య మ్మ ను దుర్బోధన చేసి వశపరచుకొని భార్యా భర్త లుగా మెలగుచున్నారని నల్లకేమెదలి పై ప్రాసిక్యూటరువారు కేసుపెట్టిరి. ఆనందా బాయిగారు ముద్దాయి తరపున ధన భాగ్యమ్మకేర ఏ స్త్రీయును ముద్దాయితో నివసించుటలేదని యును, సాక్ష్యచుంతయు సర్వాబద్ధమనియు, కేసంతయు కల్ప న చేయబడినదని వాదించిరి. న్యాయమూర్తిగారు ఆనందా బాయిగారి వాదన విశ్వసించి ముద్దాయిని విడుదలచేసెను. ఈకేసును ఆనందా బాయిగారు 1½ గంట కాలము వాదించిరి.

బాపాలాల్ గారి సీమక మలములు

216, చైనాబజారు, మదరాసు. 1

TRACTOR SAW MILLS

Tel. Address Hunsur
"Tractor" (Mysore State)

స్వదేశీ ట్రాక్టరునుచే చేయబడిన ఎడ్లబండిచక్రములకు కావలసిన ఆకులు & అందుకు సంబంధించినవి

మైసూరు సంస్థానమునకు చేరిన హున్సూరు నందు ట్రాక్టరు యంత్రాలయమువద్ద గల గొప్పస్టాకు మిక్కిలి చౌకగా విక్రయించ బడును:—

ఈదిగువ జిల్లాలలో కమిషను పద్ధతిపైన అమ్ముటకు పూర్తిగా బాధ్యతవహించునట్టి నిలు కడదైన ఏజంట్లు కావలెను.

కృష్ణా, నెల్లూరు, గుంటూరు, కర్నూలు, బెల్లారి, అనంతపురం, కడప, చిత్తూరు, చెంగల్పట్టు.

దరఖాస్తులు ఈ దిగువవిలాసమునకు పంపుకొన వలెను.

మేనేజరు, ట్రాక్టర్ సామిల్సు హున్సూరు, (మైసూరు సంస్థానము).

Manager, THE TRACTOR SAW MILLS, Hunsur, Mysore State.

సానిక వార్తలు

జనరలు మోటార్సు ఇండియా లిమిటెడు:—

జనరలుమోటారు కంపెనీవారివలన చేయబడు చెక్రోలెటు మోటారు బండ్లును, మోటారుసామానులను 104 దేశములందు విరివిగా వాడబడుచున్నవి. రోజునకు 7000 చెక్రోలెటుమోటారులు తయారగుచున్నవి. ఈలెక్కననుసరించిమాచిన 5 నిమిషములకు ఒక మోటారుతయారగుచున్నది. ఈబండ్లు చూచుటకు అందముగా నుండుటయేగాక మోటారుభాగములన్నియు శ్రేష్ఠములైనవి. గంటకు 75 మైళ్లు వేగముపోగలదు. ఈమోటారుల చాలాకాలము చెడిపోవకయుండును.

మద్రాసు శాసనసభ

రేపు సమావేశము కాబోవు మద్రాసు శాసనసభలో పబ్లికుసర్వీసు కమిషను బిల్లును గూర్చి చర్చజరుగును. ఈ బిల్లు విషయమున సనేకసవరణ లుపవాదించుటకు నోటీసు లొసగబడెను.

మలబారు టెనెన్సీబిల్లుకూడ రేపు శాసనసభలో ప్రవేశ పెట్టబడును. సెలెక్టు కమిటీవిచారణ కిడిపంపబడును.

విద్యార్థి మరణము

మద్రాసు న్యాయకళాశాలలో ప్రథమపరీక్షకు వరువుచున్న యెల్లెపెద్ది వెంకట సుబ్బారావుగారు, బి. ఏ. 22 సం వత్సరముల వయసున్ననేది 31-7-29 వ తేదీ ఉదయము గం. 7. 30లకు మదరాసులో డాక్టర్సురంగాచారిగారి ఆసుపత్రిలో కడుపునొప్పికి (Intestinal obstruction) శస్త్రచికిత్స చేయబడిన తరువాత హృదయ మాగిపోవుటచే స్వర్గస్థులైన తెలియజేయుట కెంతయు విచారించుచున్నాను. ఆయనశరీరము వారి స్వగ్రామముగు తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని గొంటు వాని పాలెమునకు కొనిపోబడి అచ్చట దహన మొనర్పబడినది.

గొంటువానిపాలెము 2-8-1929 } చీమలకొండ వెంకటదీక్షితులు.

మదరాసు మోటారు ప్రమాదము

జర్మను యువకుని ఘోరమరణము

చెట్టుట్టు రైల్వేస్టేషను సమీపమున గత ఆదివారము నాడు ప్రాంతికాలమున నొక మోటారు ప్రమాదము కలిగెను. ఆర్. విట్టరుగారును ఓటో హిభాసుగారును మరి యిరువురు స్త్రీలును ఎవటనో విందారగించి మోటారునందు వచ్చుచుండగా యీ మోటారుబండి చెట్టుట్టు రైల్వే లెవల్ క్రాసింగు సమీపమున నొక విద్యుచ్ఛక్తిదీప స్తంభముతో డీకొని ప్రమాదము కలిగెను. మోటారునందుండిన హిక్మా-సుగారికి గాయములు తగిలి చనిపోయిరి. ఇతర ప్రయాణికులు దైవశాస్త్రున డేవుముగానున్నారు. పోలీసువారు నేడు విచారణ గావించుచున్నారు.

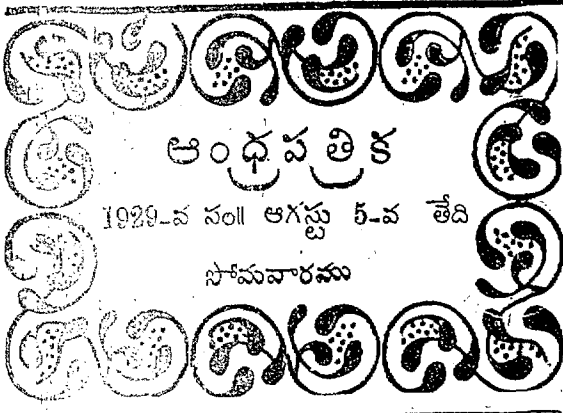
మోటారుకారు డ్రైవరు విట్టరుగారిని 304 సెక్షను క్రింద పోలీసువారు ఎరెస్టుగావించి జామీనుపైని విడిచిరి.

గంజాము ఆదిఆంధ్రుల సభ

ఉత్తమజాతివారు పైబడి గొట్టుట

మందసా రాజావారి సహాయము

ఇచ్చాపురం, ఆగస్టు 5:—గంజాము ఆదిఆంధ్రసభ హరిపురంలో నిన్ను జరిగినపుడు చాల రసాభాసయ్యెను. గ్రామములోని ఉత్తమ తరగతివారు సభవారిపైబడి లాఠీలతో గొట్టి, వారి చరాస్తులను తీసికొని గ్రామములోనుండి బయటకు తరిమివేసిరి. సభాధ్యక్షులగు పొట్నూరి స్వామిబాబుగారును, తిల్లి బలరామయ్యగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు, యితరజిల్లా నాయకులును మందసా రాజాగారికి వెంటనే తెలియజేయగ, రాజావారు తమ ఇంజనీరు, వైద్యుని యితరులను పంపిరి. దెబ్బలుతగిలి బాధనొందువున్న పంచములకు కావలసిన సహాయమును జేయగోరిరి. 11 గురు పురుషులకు ఇరువురు స్త్రీలకు గాయములు తగిలెను. ఈ విషయము సోంపేట పోలీసు స్టేషనుకు తంతివార్త ద్వారా తెలియచేయబడెను. చాల ఆందోళనగ నున్నది. (ఒక విలేఖరి)

జీవిత కళము

—(0)—

స్వర్ణభూతములలోను, నిండియున్న ప్రాణపదార్థ మొక్కటే యనియు, ఇవియున్న యు పరమేశ్వరునియందును, పరమేశ్వరుడు వీనియందును వసించుచున్నాడను సత్యము హిందూమతగ్రంథములందు ప్రతిపాదించబడియున్నను, ప్రత్యక్ష ప్రమాణము ద్వారా దీనిని రుజువుచేయుటకు జగదీశచంద్రబోసను భారతీయ ప్రకృతి శాస్త్రవేత్త సమకట్టి, పాశ్చాత్యప్రపంచమునకు నూతన సందేశ మొసగుచున్నాడు. లండనులోని ఇండియామంత్రి కార్యాలయమునందు, శాస్త్రజ్ఞుల, రాజ్యాంగకోవిదుల, భారతీయుల, ఆంగ్లేయుల సమక్షమున, బోసుగారు తమ సిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించి, ఆశ్చర్యమును పురికొల్పిరి. మృగములకును, వృక్షములకును ఏ విధముగ పోల్చలేదని ప్రజలు తలచుచుండిరి. మృగమును కొట్టినపుడు, అది బాధజూపుచుండెను. వృక్షమును కొట్టినప్పుడు డట్టిబాధను జూపదయ్యెను. అందుచే, రెంటియందలి ప్రాణపదార్థము వేర్వేరునని, మానవకోటి భావింపజూచెను. జగదీశ చంద్రబోసుగారు, రెంటియందును ఏకప్రాణమే ప్రవహించుచున్నదని, చాటగలిగిరి. ఒక మొక్కకును, ఇండియామంత్రియగు కాపైను వెడ్జిపుడ్డు బెన్నుగారికిని, కలిపి బలహీనముగ విద్యుత్ప్రవాహము తగిలింపబడెను. ఇండియామంత్రిగా రెట్టి బాధనొందలేదు. కాని, బోసుగారు చేసిన ఏర్పాటుల మూలమున, మొక్కమాత్రము గడగడ వణికెను. ఈ వణకు ఎల్లరకు గనుపించెను.

ఆసిమట్ర, బలమగు విద్యుత్ప్రవాహము ప్రసరింపగ, చెట్టుమొక్క మరణావేదన నొందెను. ఇట్టి ఆవేదనము ప్రత్యక్షముగ గోచరించునటుల చేయబడెను. వృక్షములకుగూడ, మృగములకు వోతే హృదయము కలదని, బోసుగారు రుజువుచేసిరి. మానవుని హృదయము రక్తము నెటుల ప్రవహింపనో, వృక్షముల హృదయ మటులనే రసమును బను ప్రవహింప జేయుచుండును. చెట్టుకు నీరు పుష్పము, అది వైవరకు బోవుటకు, హృదయమే ప్రేరేపించుచున్నది. జగదీశచంద్రుడు, వృక్షమే తన చరిత్రను దెలుపనటుల జేయగలిగెను. జీవించియుండియే, ఒడలు తెలియని మనుష్యునితో వృక్షము పోల్చబడెను. త్రాగుడువలన మానవు డెటుల తన శక్తుల కోల్పోవుచున్నాడో, నరముల పట్టుత్వ మెటుల దొలగుచున్నాడో, మొక్కలకును ఆల్కహోలు నిచ్చినపుడు డట్టి మార్పు గనుపించెను. స్నానము మంత్రిగా రీసంగిని గుర్తింపవలయునని, బోసుగారు ప్రత్యేకముగ కోరిరి. మొక్కలకు స్వల్పపు విద్యుచ్ఛక్తి దెబ్బ తగిలినపుడు కొలదిసేపులో

నవి కోల్పోనినను, ఎక్కువదెబ్బ తగిలినపుడు చాలనేటి వరకు కోల్పోనజాలక బోయెను. చెట్ల విషయమై జరుగుచున్న పరిశోధనల వలన, ఓషధుల శక్తుల గూర్చి గూడ కొత్త సత్యములు బయల్పడుచున్నవి. ఓషధులను చెట్లపై ప్రయోగించుచో నెటుల పనిజేయునో కనుగొని, వానిశక్తిని శాస్త్రజ్ఞులు కనుగొనుచున్నారు. జగదీశ చంద్రబోసుగారి పరిశోధనలవలన, వైద్యశాస్త్రజ్ఞానమునందుగూడ గొప్పమార్పుగలుగుచున్నది. జగదీశచంద్రబోసుగారు నిర్మించిన, సరస్వతీ దేవాలయమునకు బోవువారు నూతనజ్ఞానము ఒడయుటయగాక, జీవితకళమును గ్రహించి, పరమేశ్వర తత్వమును స్ఫుటముగ నెరుగగల్గుదురు. పాశ్చాత్య శాస్త్రజ్ఞులలో పలువురు దైవమునందు విశ్వాసము కోల్పోయియుండ, భారతీయశాస్త్రజ్ఞుడు, ప్రకృతిశాస్త్రమును, మతమును సమన్వయింపజేసి, రెండును పరమేశ్వర మహిమనే దెలుపుచున్నవని, రుజువుచేయగలిగెను. ప్రకృతిశాస్త్రమును మానవ పీడనమునకుగాక, మానవుని ఆత్మోద్ధరణ కుపయోగింపవచ్చునని, తేటపరచెను. బ్రిటీషుమంత్రులు జగదీశచంద్రుని పరిజ్ఞానమును గాంచి యైనను, హిందూదేశము పూర్వకాలమునుండి నేటివరకు ప్రపంచమునకు ఎట్టి ఉత్కృష్టసత్యములను చాటగలిగెనో గ్రహించియుందురు. గాంధీ, జగదీశచంద్రుల బోలుజ్ఞానములగుల హిందూదేశమును పరాధీనస్థితియందుంచుట ఎంత విరుద్ధమో బ్రిటీషుమంత్రులు గ్రహించుటయవసరము. హిందూదేశము స్వేచ్ఛ ననుభవించునెడల, పెక్కుమంది జగదీశచంద్రులు లుద్యమించి, జ్ఞానవ్యాప్తి కధికముగ తోడ్పడగలుగుదురు. తన గౌరవమును కాపాడుకొనునిమిత్త మయినను, ఇంగ్లండు హిందూదేశస్వేచ్ఛను గుర్తించుట శ్రేయస్కర మగును.

సంస్కరణముల నివేదికలు

సెంట్రలుకమిటీవారిస్థితి నానాటికి ఊహమగుచున్నది. ఇంతకుపూర్వము, వీరితో సైమనుకమిషనువారు రిపోర్టును తయారుజేయువిషయమున సంప్రదింప నిరాకరించి రని తెలిసెను. ఇంతవరకు సెంట్రలుకమిటీవారు బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారి ఆతిథ్యమును స్వీకరించుచుండిరి. రాబోవు వారమునుండియు, ఆతిథ్యముగూడ ముగియుననియు, వీరు స్వంతపు ఏర్పాటులను జేసికొనవలయుననియు తెలియచున్నది. సైమనుకమిషనువారు తమ విచారణను ముగించి, ఎవరియిండ్లకు వారు పోయిరి. సెప్టెంబరు ఆఖరువారమునగాని, వీరు తిరిగి కూడరు. అప్పుడు వీరు తమనివేదికగూర్చి యోచించెదరు. అంతియగాని, వీరు కేంద్రసంఘమువారితో తమ సూచనలగూర్చి చర్చింపబోరు. రాజప్రతినిధిగారికిని, ఇండియామంత్రిగారికిని మధ్య జరుగుచున్న చర్చలలో, సైమను గారుగూడ పాల్గొనుచున్నారు. దీనినిబట్టి, సైమను గారు కేవలము విచారణాంశములపైగాక, పాలకుల వైఖరిపైగూడ నాధారపడి, రిపోర్టును తయారుజేసెదరని యూహింప నవకాశము గలదు. హార్టుపారస గారు లేబరు దృక్పథము ననుసరించియు, బరౌహం ప్రభువుగారు కన్సర్వేటివు దృక్పథము ననుసరించియు, నివేదికలను తయారుజేయుచున్నారనియు,

అభిప్రాయభేదములు లేకుండ ఏకాభిప్రాయమున తెలుపు నివేదికను తయారుజేయుచుటకు ప్రబల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవనియు, లేబరు ప్రభుత్వమువారిట్టి నివేదికయందలి సూచనలను అమలులో బెట్టెదరనియు దెలియుచున్నది. కేంద్రసంఘ సభ్యులు కొందరు తమ నివేదికను తయారుజేయుటకు, కోటుమెనుగారు సహాయమును కోరుచున్నారని, ఫ్రీప్రెస్సు వార్త దెలుపుచున్నది. మొత్తము మీద సంస్కరణనివేదికలు, భారతీయాశయములను వ్యక్తపరచక, సంకుచితాభిప్రాయములను దెలుపునని నమ్మవచ్చును.

లాంకుపైరు మిల్లులనమ్మె

లాంకుపైరు “మిల్లులనమ్మెకట్టుగూర్చి, యీ వార మందిన “లండను పైము” పత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది: “మిల్లు లాగిపోవుచో, యజమానులకును కార్మికులకునుగూడ విశేషధననష్టము గలుగుట నిశ్చయము. సమ్మె చాలకాలము కొనసాగుచో, విదేశపు పోటీదారులకు మితిలేని లాభము చేకూరును. పోటీవలన లాంకుపైరువర్తక మిదివరకు ఊణించిన మార్కెటులు, విదేశీయుల స్వాధీనమగును. లాంకుపైరు పూర్వ సాభాగ్యమును సంపాదించ దలచుచో, ఈమార్కెట్టులను తిరిగి స్వాధీనపరచికొనవలయును.”

పైముపత్రికకు గలిగినభీతి నిరాధారము గాదని, విదేశపార్లమెంటు గ్రహింపవచ్చును. ఇటలీలో బట్టలమిల్లువారు తమ బట్టలను హిందూదేశమునందు విశేషముగ వ్యాపింపజేయ సమకట్టి రని తెలియచున్నది. ఇంగ్లండునందలి లేనువర్తకులు, నూలు నిమిత్తము విదేశములకు ఆర్జరులను బంపిరట. ఇటలీ వర్తకుల ప్రతినిధులు త్వరలో బాంబాయికి వచ్చెదరని తెలియచున్నది. ఇటులనే జపాను, జర్మనీ మున్నగు దేశములుగూడ తన వస్త్రములతో హిందూదేశమును నింపివైచుటకు బూనుకొని లాంకుపైరువర్తకమునుపడగొట్టుటకు ప్రయత్నింపక మానవు. ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున, హిందూదేశము విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును పట్టుదలతో కొనసాగింపనియెడల, బ్రిటీషు వస్త్రములతో బాటు అన్యదేశవస్త్రములతో గూడ ఈదేశము నిండుచుండును. లాంకుపైరుపోటీ దగ్గిన ఈ సమయమున, హిందూదేశము తనకు గావలసిన వస్త్రములను తాను తయారుజేసికొని, ఆర్థికస్థితిని చక్కబఱచికొని, రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము ఒడయుట లాభకరము. లేనియెడల, ఇట్టి యనుకూలసమయ మింకొకమారు లభింపజాలదు.

రాజకీయబాధితులదినము

రాజకీయనిర్బంధితులదినస్థితి, లాహోరునందలి నిరాహారవ్రతావలంబుల మూలమున ప్రపంచమునకు గోచరించెను. అందుచే దానిని తొలగించునిమిత్తమును, భారతీయులు తమ అనమ్మతిని దెలుపుటకును, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు ఆగస్టు 4 వ తేదినిగాని, మరియొక అనుకూలదినమును గాని రాజకీయబాధితుల దినముగ నవలంబింపవలయునని, కోరుచున్నారు. సంయుక్తరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిన్నటిరోజున నిందుకు సంబంధించినసభ జరిపి, రాజకీయనిర్బంధితులయెడ అధికారులు చూపుచున్న వైఖరిని ఖండించిరి. నిరా

హారవ్రతులయెడ ప్రభుత్వమువారు చూపుచున్న దృక్పథమును నిరసించిరి. నాల్గవతేదిని జరుపుటకు, పెక్కురాష్ట్రములకు సాధ్యపడదు. పండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూగారి ఎచ్చరిక నేటి ప్రతికలలోగాని, ప్రచురింపబడదు. వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము 11 వ తేదిని, రాజకీయ బాధితుల రోజుగ పరిగణించుటకు నిశ్చయించినది. ఆనాడు ఆంధ్ర రాష్ట్రమును తదితర రాష్ట్రములును పభల గావించి, తమ అసమ్మతిని దృఢముగ తెలిపి, రాజకీయ నిర్బంధితుల బాధల పట్ల సానుభూతి చెలుపుట కర్తవ్యము. అఖిల భారతవర్ష మిటుల ఏకగ్రీవముగ తన అసమ్మతిని చెలుపుచో, రాజకీయనిర్బంధితుల స్థితి కొంతవరకయినను చక్కబడు నని నమ్మవచ్చును.

అడ్వకేటుజనరలుగారి ఎత్తిపాడుపు

రామానంద ఛటర్జీగారి కేసులో, అడ్వకేటు జనరలుగారు, కేసు విషయమై వాదించుటతో తృప్తిజెందక, అనవసరప్రతిపాదముల గావించుట శోచనీయము. ప్రస్తుత పమయమున, రాజ్యద్రోహముగూర్చి మాటాడుట గొప్పగ నెంచబడుచున్న దనియు, లాభకరముగ గూడ నున్న దనియు, వీరు చాటిరి. ప్రస్తుతపరిపాలనావిధానము మార్పు జెందవలె ననుభవము సర్వత్ర వ్యాపించియున్నది. కొంద రీవిషయమును సామ్యపదములతో చెలిపెదరు. మరికొందరు తీవ్రపదముల నుపయోగించి తమ ఆతరమును చెలిపెదరు. అంతియగాని, గొప్ప గలుగు ననిగాని, ఘోషానిమిత్తముగాని, ఎవరును యిటుల ముచ్చటించువారుండరు. ఇది యిటులుండ, రాజ్యద్రోహము బలికి కారాగృహములకు బోవుచో గలుగులాభ మేమియో గ్రహింప వీలులేకున్నది. అడ్వకేటుజనరలుగారి కిట్టి కేసులలో ఎచ్చుఫీజు దొరకుటచే, వారికి లాభము గలుగవచ్చును గాని, కారాగృహములలో సంవత్సరములకొలది మ్రగ్గుచు, శరీరారోగ్యమును, ధనమును కోల్పోవువారి కేమి లాభము గలుగునో తెలియదు. దేశసేవనిమిత్తమై ఆత్మార్పణము గావించుచున్నవారికి అడ్వకేటు జనరలుగారు దురుద్దేశ్యముల నారోపించుట, ఏమాత్రము సమంజసము గాజాలదు.

వైద్యము : మానసికప్రాబల్యము

దేహము మనస్సు నెటుల ప్రేరేపించునో, మనస్సు దేహము నెటుల ప్రేరేపించుననియు, పెక్కురోగములకు మనఃప్రాబల్య ముండుననియు, అందుచే శరీరచికిత్స గావించువారు మనోవైఖరిని కనుగొని, మనశ్చికిత్సనుగూడ జేయవలయు ననియు, డాక్టరు న్యాయనుగారు బొంబాయిలో నుపన్యసించిరి. ఉన్నాడ వైద్యాలయములకు, ప్రభుత్వమువారి పుడు మానసికవైద్యాలయము లని పేరిడినను, మనోవైఖరులను గ్రహించి, వాని ననుసరించి చికిత్సజేయువా రింకను బయలుదేరకున్నారు. ప్రాచీనకాలములందు, భారతీయవైద్యులు శరీరము నకును మనసుకును గల సంబంధమును తెన్నగ గ్రహించి, చికిత్సజేయుచుండిరి. అల్లోపాతిక్ వైద్యమునందు శరీరమే ప్రధానముగ గైకొనబడుచున్నది. కాని, నూతనపరిశోధన లిట్టి వైఖరి నామోదించుట లేదు. అందుచే, ఆధునికవైద్యశాస్త్రమునందు గొప్పమాన్యు జరుగుట యవసర మని, గుర్తించబడుచున్నది.

ఉల్కాటుగారి గ్రంథము

హైందవాశయ ప్రతిపక్షులు, భారతీయులకు స్వపరిపాలనము లభింపకుండ, జేయుటకు గ్రంథముల ననేకములను కురిపించుచున్నటుల తెలియుచున్నది. ఇంతకు పూర్వము పయ్యెనీరు ప్రతికా సంపాదకులుగ నుండిన ఉల్కాటుగారు హిందూదేశము పరిక్షయం దున్నదని గ్రంథమును వ్రాసి ప్రచురించెను. వెనుక ఇండియా మంత్రిగ నున్న ఆలివియరు ప్రభువుగారికి గూడ, ఈ గ్రంథము హాస్యాస్పదముగ దోచినది. దీనినిండను దోసములే గలవని, వారు చెలుపుచున్నారు. హిందూదేశసమస్యను పరిష్కరించుటకు, ఈ గ్రంథము ఏమాత్రము తోడ్పడక, ప్రస్తుత విషమస్థితిని పెంపుజేయు నని, ఆలివియరు ప్రభువుగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్టి గ్రంథముల నెన్నిటిని ప్రచురించినను, హైందవాశయములు తగ్గజాలవు. అవి మరింత వ్యాప్తి గాంచుట తథ్యము. స్వరాజ్యతృష్ణ పెరుగుట కివి కారణమగును.

బెంగాలు సహాయసంఘము

బెంగాలు పైమను సహాయ సంఘమువారు, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నయినను పూర్తిగ కోరరయిరి. రెండవ శాసనసభ యవసరమని తెలిపిరి. కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు బాధ్యతను గోరరయిరి. అయినను, కేంద్ర ప్రభుత్వమునకును, రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకును మధ్య ఆర్థికపరిష్కారము గుదురవలయు నని కోరుచున్నారు. కేంద్రప్రభుత్వము బాధ్యత వహించుచో, ఆర్థికపు ఏర్పాటులు చక్కగ జరుగును. అందుకు మారుగ, కేంద్రప్రభుత్వమును నిరంకుశముగ నుంచి, రాష్ట్రములకును కేంద్ర ప్రభుత్వమునకును, ఆర్థికపు ఏర్పాటులు ఖండితముగ జరుగవలయు నని కోరుట, వ్యర్థపు కోర్కెయనుటకు సందియము లేదు. దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధిపై తక్కుంగల కోర్కెల పరిష్కార మాధారపడి యుండు నను సత్యమును, బెంగాలు సంఘమువారు గ్రహింపక, మూలధారమును మఱచి, ప్రవర్తించిరి.

గాంధీపటము

గాంధీపటమును వస్తువునందు నేయుటకు, బొంబాయిలోని విక్టోరియా జుబ్లీ టెక్నికల్ ఇన్ స్టిట్యూటువారు అంగీకార మొనగకుండుటచే, విద్యార్థులు హరితాశము నవలంబించిరి. గాంధీపటము నేరూపమున తయారుజేసినను, ఈ ప్రతిష్ఠాపన సహించుటలేదు. టెక్నికల్ ఇన్ స్టిట్యూటువారు పారిశ్రామికవిద్యను నేర్పుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముడు చేతి పరిశ్రమల పునరుద్ధరణమునకై యావచ్ఛక్తిని వినియోగించుచున్నాడు. అందునిమిత్త మైనను వికోరియా జుబిలీ ప్రతిష్ఠాపనవారు, మహాత్ముని గౌరవించుటకు, అభ్యంతరము సూపకుండిన, మేలుగ నుండెడిది. లోకోత్తమపురుషు లని సర్వత్ర గుర్తింపబడుచున్న మహాత్ముని పట్ల విద్యార్థులు గౌరవము జూపగూడదని, విద్యాలయాధికారులు నిషేధించుటకన్నను ప్రాన్యదృష్టి వేరుండదు. ప్రతిష్ఠాపనాభివృద్ధి కిట్టి విపరీతచర్యలు తోడ్పడజాలవు.

సి. ఐ. డి. వారి నిఘా

మీరటుకేసులో, ముద్దయిలకు డి. ఫె. న్ను ఏర్పాటుల జేయుచున్న కమిటీవారి చుట్టును, సి. ఐ. డి. భటులు దిరుగుచు, నిబ్బంది పెట్టుచున్నారని, న్యాయవాది యగు సింహాగారు చెప్పగ, సి. ఐ. డి. శాఖయొక్క అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగారు, ఇది అసత్యమనియు, తా మెవరిని ఇందుకుగాను నియోగింపలేదనియు, జెప్పిరి. అందుమీద సింహాగారు, సి. ఐ. డి. భటు డొకడు కమిటీ కార్యాలయమువద్ద అప్పజే నిలిచియున్నాడని పలికిరి. అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగా రప్పడయినను, సత్యమును కనిపెట్టి, అట్టి యిబ్బందులను తొలగించుటకు మారుగ, సి. ఐ. డి. భటు నేల పట్టుకొని, కొట్టరాదని, యడిగిరి. వీరినలహా బట్టి, సి. ఐ. డి. శాఖవారి పద్ధతులను గ్రహింపవచ్చును. అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగారి సలహా ననుసరించుచో, మరల నొక గొప్ప కుట్ర కేసు బయలుదేరకమానదు.

సతారా రిసెటిల్ మెంటు

సతారా రిసెటిల్ మెంటు గూర్చి విచారణ నలుపుట కొక కమిటీ నేర్పరుపవలయు నని, దేశపాండిగారు బొంబాయి శాసనసభలో నొక తీర్మానము నుపపాదించగ, కమిషనరుగారు, సెటిల్ మెంటు సమగ్రముగ జరిగెననియు, అందుచే పునర్విచారణ యవసరములేదనియు, సూచించిరి. నూతనశాసనమును ప్రభుత్వమువారు నిర్మింపబోవుచున్నారు గాన, తీర్మానమును నిలిపివేయవలయు నని, లాల్జీ నారాయణజీగారు గోరగ, శాసనసభవారిందు కంగీకరించిరి. ప్రభుత్వమువారు తమ వాదనమును మరువక, ఎల్లరకును సమ్మతముగ నుండు చట్టమును గావించి, రయితుల మొరల కవకాశము లేకుండ జేయుట వివేకము.

తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో కాంగ్రెసు ప్రచారము

రాజమహేంద్రవరం, ఆగస్టు 31:—తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘపు అధ్యక్షులగు వె. సత్యనారాయణగారు ఈ క్రింది ప్రకటనను గావించుచున్నారు:—కాకినాడతాలూకాలో కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుటకై ముంగండ్ వాస్తవ్యులు కె. రామేశ్వరరావుగారు నేటినుండి 15 దినములు తాలూకాలో పర్యటన మొనర్చెదరు. యిం. కామేశ్వరరావు, ఆంజనేయశర్మ, యస్. బ్రహ్మదేవశాస్త్రిగార్లు రాజోలుతాలూకాలో పర్యటనమొనర్చి కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చెదరు. కాంగ్రెసు ప్రచారకు లయరు వీరితోకలిసి కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చు విషయమై ఉత్సాహముతో పనిచేయవలయునని కోరుచున్నాడు (ప్రే. ప్రెసు.)

కాంగ్రెస్ మహాసభాభ్యుత్తర

వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సంఘమువారు మహాత్ము నెన్నుకొనుట కలకత్తా, ఆగస్టు 31:—ఈరోజురాత్రి జరిగిన బెంగాల్ రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సభలో గాంధీమహాత్ముని రాజోపు కాంగ్రెస్ మహాసభాభ్యుత్తరముగా నెన్నుకొనబడెను. (ప్రే. ప్రె.)

నూతన పంజాబు ప్రభుత్వసభ్యుడు షిష్టా, ఆగస్టు 31:—కాప్రను వికలము పయిస్తున్నాడు గారు నేటిదినము మధ్యాహ్నము షిష్టామృతపు కాన్ఫరెన్సులో చాణ్డీ పుచ్చుకొనిరి. (అ. ప్రె.)

రషియా-చీనా తగాదా: తత్సార్యరంగము

(జరుగుమిల్లి సాంఘికవార్తాగారు బి. ఏ.)

చీనా జాతీయప్రభుత్వముతో సోవియటుల పలుకుబడి పూర్తిగా అంతరించినది. ఆటు లంకరించుటతో సరిపోలేదు. మాస్కో ప్రభుత్వముతో చీనా ప్రభుత్వపు సంబంధమును తెగదెంచుట జేసికొన్నదా యనకుటలు సోవియటు అధికారులను అరెస్టు జేసిరి.

1923 నుండి చీనాలో నూర్పులు ప్రతినిమిషము మేపుములు పరుగుచున్నటులు గలుగుచున్నవి. చీనా ప్రభుత్వ పక్షములో నుట్టులు పరిపాటి యయిపోయినవి. యుద్ధనాయకులు ఒకరితో నొకరు యెఱుఁపరాజిరి. క్రమ విక్షయ జేరుగాంచి చీనా ప్రభుత్వమును ప్రధానాంగ మగు కోమింటాంగు సభలో కక్షలు పెరిగిపోయినవి. ప్రతికక్ష తేర్చుకొని, ఇంత అల్లకల్లోలములో గూడ సోవియటు పలుకుబడి, యధికారము ప్రకృష్టముగనున్నదని పాపకులు నుర్తించు టవసరము. కావున ప్రభుత్వముతో సోవియటు రాయబారుల కన్న పలుకుబడికి మేరలేదు. భుక్తు దక్షిణచీనా ప్రభుత్వముగూడ అనగా పికింగ్ ప్రభుత్వము మాస్కో స్నేహమునకై మనసుపడుచుండెను.

జోఫీగారు

చీనాలో రాజ్యాంగసంబంధము నేర్పాటుచేయుటకు 1923 లో సోవియటుప్రభుత్వము తమ ప్రతినిధి జోఫీగారి నంపిరి. దక్షిణచీనా ప్రభుత్వమువారు కిరికి బ్రహ్మరథమును బట్టిరి. తన పలుకుబడిని పూర్తిగా వినియోగించి ఆందరకము కలలో నాలుకగా నుండునట్టి ఇతడు వెదలిపోవలసివచ్చెను.

కరహంగారు

సోవియటు ప్రభుత్వ విదేశాంగమంత్రిగనుండిన కరహంగారు జోఫీగారి స్థానే నియమింపబడిరి. కరహంగారు ప్రజ్ఞా సురంధరుడు, అవరచాణివ్యుడు. 1924, 31 ఆగష్టు మాసమున దక్షిణచీనా ప్రభుత్వముతో ఒడంబడిక నేర్పాటు చేసెను.

ఈయెడంబడిక ప్రకారము రషియా ప్రభుత్వము డౌటరు మర్కె గ్రాను వలకుకొనెను. పరిపాలనాదనత్వము లన్నిటిని చీనా ప్రభుత్వమునకే వదిలిపెట్టెను. ముందు రావలసిన బాకర్లు పరిహారములనును అందుచుకొనెను. కాని చీనా తూర్పు ఇనుపదారుల పరిపాలనములో స్వార్థంత్ర్యముగ తమయిష్టమునొప్పున వ్యవహరించు నధికారమును బడసెను. ఈ ఒడంబడిక ప్రయత్నములు జరుగక పూర్వమే కరహంగారు యూరసియనులు అసమానపు బాడంబడికలను చీనాపై కట్టబెట్టి అన్యాయము జేయుచున్నారని చీనా ప్రభుత్వమును రాజ్యాంగపు విందుల సంపర్యమన బురికొల్పి నారంభించెను.

ముఖ్యముగ దక్షిణ చీనా దేశమున సోవియటుల పలుకుబడి ప్రాబల్య మపారము. దక్షిణ చీనా ప్రభుత్వము నంతయు సోవియటు ప్రభుత్వము వాతే జరుపుచున్నారను వదంతులు విశ్వసనీయములయి యె జెప్పుకొన్నవి. సోవియటులు సొమ్మును, ఆయుధములనుగూడ కురిపించిరను మాటనుగూడ పాటించినను అంతగా నమ్ముటకు విలులే దనుకొందముగాక.

బొరోడినుగారు

మొదట ఏకస్వల్లో తెల్పిగావుకానియందు పనిచేయుచుండెను. ప్రథమమున ఇతడు కోమింటాంగుసభవారికి ఆర్థిక సలహాల నిచ్చుచుండెను. కోమింటాంగుతో చేరుట కితే ప్రథమము.

ప్రతికూలజనాను

ప్రయత్నములకు సోవియటుల క్రేరణయే కారణ మని ప్రకటించెను. దక్షిణరాష్ట్రము లన్నిటియందును జపాను సైన్యము రణమునకు కారణము సోవియటుప్రభుత్వమే.

మ్యాంగుపే అల్లరులు

ఈ సమాఖ్యరణము ముదిరి 1926 మ్యాంగుపే అల్లరులుగగూడ పరిణమించినవిషయము చదువరులకు క్రొత్తసంగతి గాదు.

డాక్టరు సకాయాప్రేమగారు స్వప్రముగ దక్షిణచీనాలో సోవియటుసాధుధాతిని ఆతని మరణసంభేదముగ నిస్సందియముగ చాటిరి. సోవియటుప్రభుత్వమువారు చీనా ప్రజానుగాపాడవలెనని గోరిరి. చీనా ప్రజల బాధ్యత అంతయు సోవియటుప్రభుత్వమువారిదై చెరి.

కాలమంతయు ఒకరికిగ గడువదుగా! నాలుగేండ్లు ఇట్లు గడచెనో లేదో, మాస్కో ప్రభుత్వమునకును చీనా ప్రభుత్వమునకును చెడినది.

సోవియటుల అరెస్టు

చీనా ప్రభుత్వమువారు సోవియటు అధికారులను అరెస్టు జేసిరని తమ ఆంత్యసంభేదమున సోవియటుప్రభుత్వమువారు

దెలిసినసంగతి నిజమేయగునో, చీనా ప్రభుత్వవైఖరి రషియా పట్ల పూర్తిగా మారిపోయినదనుటకు సందియములేదు. కాని, చీనా ఇంతకాలము సోవియటుల సాయమును, ఉపకారమును బొంది, ఇట్లు ప్రవర్తించుట యుచితమా యని చదువరులు ప్రశ్నించెదరు. అట్లు ప్రశ్నించుట న్యాయమే. కాని, రషియా పూర్తిగా చీనా తూర్పు ఇనుపదారులపై తన యధికారము నేచెలాయించుట పాడియా? ఈ సలము చీనా ప్రభుత్వమువారిది. ఈ రైల్వే ఒడంబడికగూడ చీనాపై ప్రేమతో చేసికొనలేదు. జపానుపై కోపముతో స్వీయ రక్షణార్థము సోవియటుప్రభుత్వము జేసికొనెను. చేసికొన్నంత మాత్రాన చీనాను త్రోసిరా జనవచ్చునా! తన్ను మాలిన ధర్మముందానా? అందుచేతనే చీనాకుకోపముగలెను. కోపాద్దిపిక్షులగుట సహజమే. కాని, ఇట్లు తొందరబడి చీనా రషియనులను అరెస్టుజేయుట ప్రాప్త్యవృత్తియేమో యనిపించుచున్నది. సామదానముల నుపయోగించి, ఈ చర్యకుగడగిన బాగుండెడిది. కాని, రాజ్యాంగములందు ఇట్లు జరుగుట సక్యము.

చీనా ప్రభుత్వము బలముగ ఏర్పడినవెంటనే, సోవియటు పలుకుబడిని అంతరింపజేసి విదేశీయుల ఆటలను సాగనియరాదని తలచెత్తును. చీనా జాతీయవాదులన్నవ్వి ఈవిషయమై బలముగ ఏర్పడిన డౌటరుమంగోలియాలోను, చీనా తూర్పు ఇనుపదారు యందును చీనా రషియాలకు వ్యవహారము సరళిగ సాగుట కష్టమే. కొంతకాలమువరకు ఆంతర్జాతీయ రాజకీయములలో కలవరము ఏర్పడును. ఈ చీనా రషియా ఇనుపదారుల తగవులో జపాను తటస్థముగనుండెనని ప్రకటించెను. కాని, దీనిని మనము నమ్మరాదు.

అసలుకారణము

చీనా రషియా తగాదాను అసలుకారణము ఇనుపదారి సమస్య గాదనుచున్నారు. చీనాలో రషియా కమ్యూనిస్టు ప్రచారమును పూర్తిగా ప్రవేశపెట్టి చీనా జాతీయప్రభుత్వము నడంచుటకు ప్రయత్నించుచున్నదనియు అందుచేతనే చీనా కినుకవహించి ఇట్లుజేసె ననుచున్నారు. ఇది ఎంతవరకు విశ్వసనీయమా దైవమునకే ఎఱుక.

రషియా అట్లు చేయునా? కాని పూర్వోదాహరణం దైన యపదాదములను మనము నమ్మరాదు. చీనాలో అసలు నపు రాష్ట్రీయధికారమును మొదట త్యజించినది రషియా. అట్టి రషియాకు చీనాలో సామ్రాజ్యకాంత్య యున్నదన్న విశ్వసించుటకు విలుండదు. బాకర్లుపరిహారమును మానుకొన్న దీర్షియనులే, మొదటివారు. అసమానపు బాడంబడికలు అన్యాయమని ఘోషించిన దీ రషియనులే ప్రథములు. అట్టివరి రషియనులు చీనాపట్ల ద్రోహముతలంచెదరా యని సందియింపవలసి వచ్చుచున్నది.

కాని ఇట్లు ఈ రెండు ప్రభుత్వములకు చెడక తప్పదని ఆనాడు 1895 లో చీనా రషియా ప్రభుత్వమువారు ఒడంబడికను జేసికొన్నపుడే అనుకొనిరి. ఎప్పటికైనను చీనా తూర్పు ఇనుపదారియే తగాదాగా పరిణమించు ననుకొనిరి. అదియే నేడు యధార్థమైనది.

నెల్లెయిలు మెనెంజరు

కాశీ ఆస్థ్రీలు స్టడియో 144, పియారీకలను

బెనారీసు సిటీ

జ్యోతిషమునకు సంబంధించినదియు ఆంగ్ల భాషలో ప్రకటితమగుచున్నదియు నగు నీ మాసపత్రిక 11-వ సంపుటము 10-వ సంచికను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది 1929 జూలై నెలలో వెలువడినది. జ్యోతిషమునుగూర్చి పరిశోధనలను చేయుటయే వీరి అశేయము నవినపథములపైని వీరుజాతకములకు ఫలితములను గూడ వ్రాసెదరు. ముందు జరుగనున్న విషయము లీ పత్రికలో ప్రకటించబడుచుండును. భారతదేశమున రానున్న నెలలో కలిగెడు సాంఘిక రాజకీయ వాతావరణ సంబంధములగు మార్పులు దీనిలో నూచింపబడును. జ్యోతిషము చదువగోరువారికి ప్రతిసంచికలోను పాఠములు ప్రకటించబడును. చందాదారులకు ఒక సంవత్సరములో జరుగు విషయములు బుధిమతగా వ్రాసియియ్య బడును. సాలు చందా మామూలపాయిలు మాత్రమే. ఈసంచికలు 1929 ఆగష్టునెలకు కాలెండరు దినచర్య అధ్యక్షులను చంద్రసంచారము, జ్యోతిష పాఠములు, నూర్యారాధన, మున్నగు ముఖ్య 15 విషయములు కలవు. 1929 ఆగష్టునెలలో 1, 2, 4, 8, 16, 17, 18, 20, 24, 26, 27, 28, 29 తేదీలు చెడుదినములు.

రాధామాధవీయము

శ్రీ కవి శేష్వరము జమిందారువారి జీర్ణగ్రంథము

నుద్ధరింపబూనుట

జ్యోత్యవసంధుండుడైన “రాధామాధవీయము” అను నపూర్వయముడైత ప్రబంధరాజమును ప్రకాశింపజేయుటకు వీరు పూనుకొనిరి. తమ ప్రజల విజ్ఞానాభివృద్ధికి సుప్రసిద్ధ గ్రంథ భాండాగారమును నెలకొల్పిరి. పురాణ కాలక్షేపముల జేయింపించుచున్నారు. స్వీయ జనానా వారికొఱకు మరియొక గ్రంథాలయమును మహాలలో నెలకొల్పిరి. తమ యమాత్య శేఖరుడగు బ్రహ్మశ్రీ చాగంటి శేషయ్యపంతులుగారిచే పెక్కు గ్రంథరాజముల రచియింపించి పోషించి ప్రకటింపించుచున్నారు. అమాత్యులు కవులై యాధాగ్రసరులై స్వామిభక్తిపరాయణులగుటకు ధరణితేంద్రుల యాదార్యసూచక మహోత్సాహము లేకదా కారణము. ఇటుల నముదితములుగనన్న మహద్భింధ రాజములఁ బెక్కింటిని శ్రీవారిచే ప్రకాశింపజేసి వారి యశోలతలను దిగంతముల విస్తరింపజేయ భాషామతల్లిని ప్రార్థించుచుంటిని.

అంకరాజ సుబ్బరాయశర్మ.

మదరాసు, 3-8-1929.

ఆదిఆంధ్రపత్రిక

సంపాదకుడు శ్రీయుత దిక్ష పుల్లయ్యగారు

రాజమహేంద్రవరము

1929 జూనునెల 10 వ తేదీని రాజమండ్రి మున్సిసిపలు యొక్క శ్రీయుత పోకల గోవిందరావునాయుడుగారి అధ్యక్షతవైత జరిగిన సభలో ధర్మవరము జమిందారులకు శ్రీ కంచుమర్రి వెంకటసీతారామచంద్రరావు నాయుడుగారి పత్రికకు ప్రారంభోత్సవము గా వింపుటయే గాక ఆ నా డాయుత్సవమును జూడవచ్చిన 800 మంది ఆదియాంధ్రసోదరులకు శ్రీవారిరామచంద్ర విలాసభవనమున భోజనములనుగూడ జెట్టిరి. మొదటిసంచిక 1-8-29 వ తేదీని వెలువడినది. దానినికృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఆదిఆంధ్రపత్రికా ప్రకేంస, ఆదిఆంధ్రసంఘవిర్మాణము ఆదిఆంధ్రసభలు హిందూమత నిరంకుశము స్వాతంత్ర్య యుగము ఆదిఆంధ్రపత్రికా స్థాపనోత్సవము ననువిషయము లీసంచికలో నున్నవి. సాలచందారెండురూపాయలు మాత్రమే.

సుభాషితములు

మానవవరమపురుషార్థము జ్ఞానముగాని భోగముగాదు. జ్ఞానమున ఆత్మతత్వ మెరుంగుటయే.

స్వధర్మమును జక్కగా నెఱవేర్చుకొను ప్రతిమానవుడును గొప్పవాడే. గొప్పతనము ప్రవర్తనను బట్టియుండునుగాని పదవినిబట్టి యుండదు.

మనము పడుచున్న బాధ మనము చేసికొన్న కర్మముల యొక్క ఫలమే. దానికి భగవంతుడు బాధ్యుడుగాడు. అయినను మనము దూషింపంగూడదు.

చేసికొనని దేదియు సంభవించదు; అర్హమైనదే యెప్పుడును అపొదిల్లుచుండును; ఇది యప్రతిపాత శాస్త్రతనిబంధనము. అట్లుకాదని మనముప్పుడప్పుడనుకొనుచుందుముగాని వివరకదియే సత్యమని యెప్పుకొందుము.

బాలుడు తప్పిపోవుట

చేరు కమ్ముంపెట్టు వెంకటరమణయ్య. 14 సం॥ కాలు పొడగిరి. గుండ్రనిముఖము. పచ్చనివాడు. అంతలావుగనుండదు. గుంటూరు గవర్నమెంటు మహమ్మదీయపాఠశాలలో చదువుచు నాలుగు నెలలక్రిందట తప్పిపోయెను. బాడతెల్లినవారికి బహుమతి ఒసగబడును.

నిడుమోలు సీతారామయ్య, బందరు.

స్వయంశిక్షా సంస్కృత

గ్రంథములు

స్వామినాథశాస్త్రికృతము తెలుగునీపి, తెలుగర్థములు; శబ్దము మొదలగు విదువు ప్రకములనెట్లు అసలుధర 3-0-0 తున్నధర 1, ఎస్. యస్. నరసింహం, ట్రయినింగుకాలేజి, రాజమండ్రి.

దేశీయవార్తలు

సర్ హబిబుల్లాగారు ఇంగ్లండుకు ప్రయాణముగుట
 బొంబాయి, ఆగస్టు ౩:—గౌ|| సర్ హబిబుల్లాగారు హబిబుల్లాగారు నేటిదినము యస్. యస్. మెరియా స్టీమరులో లండనుకు ప్రయాణమై వెళ్లిరి. వీరు లండనునగరమున 10 దినములండి జీసీవాకు వెళ్లెదరు. అక్టోబరునెలలో భారతదేశమునకు తిరిగి వచ్చెదరు. (అ. ప్రె.)

ఆంగ్లేయవర్తకసంఘముల సాంవత్సరిక సమావేశము

కలకత్తా, ఆగస్టు ౩:—ఆంగ్లేయ వర్తకసంఘముల సాంవత్సరిక సమావేశము డిసెంబరు నెల 16 వ తేదీన బొంబాయిలో ప్రారంభమగును. బొంబాయి గవర్నరుగారు ప్రారంభ మహోత్సవము జరిపెదరు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభ

రిసెటిల్మెంటు విషయమై చర్చ

పూనా, ఆగస్టు ౩:—నేటిదినము బొంబాయి శాసనసభలో దేశపాండిత్యగారు సత్తారజిల్లా రెవిన్యూరీసెటిల్మెంటు విషయము ఒక విచారణసంఘమును నియమింపవలయునని ఒక తీర్మానముపాడించిరి. సత్తారజిల్లాలో అమలునం దుంచబడిన రిసెటిల్మెంటు ఏర్పాటులు లాండురెవిన్యూ కోడునందు సూచింపబడిన సిద్ధాంతములకు విరుద్ధముగ నున్నవనియు అందుచే విచారణ జరుగుట అవసరమనియు దేశపాండిగారు చెప్పిరి. కమిషనరు గోపలుగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు మంచి అనుభవముగల ఇరువురు సెటిల్మెంటు ఆఫీసరులు అన్నివిషయములను పరిశీలించి ఈ ఏర్పాటులు గావించిరి చెప్పిరి. లాండురెవిన్యూ విషయము ప్రభుత్వమువారు త్వరలో ఒక చట్టమును శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టి నుద్దేశించుటచే ప్రస్తుతము ఈవిషయము చర్చ జరుపుట అవసరమనియు, అందు తీర్మానముపై చర్చ అంతరకు నిలిపియుంచ వలెననియు లాల్లి నారాయణజీగారిొక సవరణ సుపాదించిరి. ప్రభుత్వమువారి ఉపపాదనను ఆక్షేపించలేదు. లాల్లిగారి సవరణ ఆమోదింపబడెను.

గుజరాతునందలి రైతుల ఇబ్బందుల విషయమై విచారణ సలిపి వాటిని తొలగింపతగు నూచనలు గావించబడక విచారణ సంఘము సేర్పరుపవలయునని స్వామినారాయణగారిొక తీర్మానముపాడించిరి. గుజరాతు తాలుకాదార్లు డక్కిను ఈనామ దారులు తీర్మానమును ఆక్షేపించిరి. ఇట్టి విచారణసంఘము ఏర్పరుపబడిన రైతులకు భూస్వాములకు గల సంఘర్షణము అధికమునని గౌ|| రెవిన్యూ సభ్యుడు చెప్పెను. త్వరలో ప్రభుత్వము వారు పెనస్సి బిల్లును శాసనసభయందు చర్చకు తెచ్చెదరనియు రైతులకు భూస్వాములకు సంఘర్షణ మేర్పడిన విధమున రెవిన్యూ ఉద్యోగుల ఉత్తరువులు పంపబడుననియు రెవిన్యూ సభ్యుడు వాదన మొనగెను. అందుపై స్వామి నారాయణగారు తీర్మానము సుపసంహరించుకొనిరి.

ఒక సభ్యుని ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు బొంబాయి నుండి కరాచికి సరాసరి పోవుటకు రైలుమార్గమును నిర్మింప ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటు చేయుచున్నారనియు మూడు సంవత్సరములలో రైలుమార్గము తయారు కాగలదనియు రెవిన్యూ సభ్యుడు చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

శ్రీమతి సరోజిని నాయుడు

సెకండ్రాబాదు ప్రజల స్వాగతము

సెకండ్రాబాదు, ఆగస్టు ౩:—నేటిదినము ఉదయము శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారు ఆనగరమునకు వచ్చిరి. ఆమె మిత్రులు నగరమునందలి ప్రముఖులు స్టేషనువద్ద ఆమెకు గొప్ప స్వాగత మొసగిరి. హైదరాబాదు మిలిటరీ సంఘమువారు వారి సన్మానప్రకృతి సమర్పించిరి. శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు హైదరాబాదు రాష్ట్రమునందు హిందువులు మహమ్మదీయులు ఏక మత్యముతో నున్నందులకు వారిని అభినందించిరి. (అ. ప్రె.)

సేలం, ఆగస్టు 5:—ఈ నెలాఖరున సేలంలో సి. విజయరావునాచారిగారి ఛాయాపటమును బహిరంగ పరచెదరు. (అ. ప్రె.)

మీరు చెల్లించు వైకమునకు తగిన

ఆభరణములు

దొరకు నమ్మకమైన దుకాణమేదీ? యని మీరు నగలను కొనుటకుమునుచే చక్కగా విచారించి, దీర్ఘకాలమునుండి ప్రజలలాభము నిమిత్తమే వ్యాపారమును సాగించుచున్నట్టి దుకాణమునందే తేరముచేసిన, వెనుక చింతించవలసిన అవసరముండదు. గాన జగత్ప్రసిద్ధిజెందిన ఈదిగువస్థలమునకే దయచేయుడు.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ.

నగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు.

జిల్లా ఏజెంట్లు కావలెను. తంజి విలాసము "మేయారి"

ధర సరసము! నమ్మకమైన సరకు!!

స్వదేశాభిమానులారా! స్వదేశీ పరిశ్రమమునకు ప్రోత్సాహ మొసగి, ఉత్సాహమును గలిగింపుడు !!
 అన్నిరకముల పప్పురమెంట్లు హిందూదేశమునందే హైందవ పారిశ్రామికులచే చేతితో తాకబడక తయారుచేయబడినవి. వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను. ధరలు తగ్గించబడినది. 55 డిబ్బా:—56, బందరు వీధి, మద్రాసు. 16, ఆదియప్పనాయకవీధి, జి.టి., మద్రాసు.

వివాహశాసన విచారణ

సంఘనివేదిక

ఆగస్టునెల మధ్యలో ప్రచురింపబడును

సిన్హా, ఆగస్టు ౩:—వివాహమొనర్చుకొనకాసన విచారణసంఘమువారి నివేదిక జూలై నెలాఖరుననుగాని, ఆగస్టు నెలారంభమునగాని ప్రచురింపవలెనని గవర్నరు మెంటువారు సంకల్పించిరి. కాని అచ్చుపనివగైరాలు పూర్తికాలేదు. అందువల్ల 11-వ అధ్యాయము అనగా విచారణసంఘమువారు సూచించిన నిబంధనలు గల అధ్యాయముమాత్రము యిప్పుడు వెంటనే ప్రచురింపబడుచున్నది. గ్రంథముంతయు సమగ్రముగా యీ ఆగస్టునెల 15 తేదీలోగా ప్రచురింపబడును. (ప్రె. ప్రె.)

మీరటు కుట్రకేసు

డిఫెన్సుకార్యాలయమును సి. ఐ. డి. ఉద్యోగులు కాపలాగాయుట

కలకత్తా యిండస్ట్రీసోదాలగూర్చి సాక్ష్యము

మీరటు, ఆగస్టు ౩:—నేడు కుట్రకేసు విచారణ ప్రారంభమగుటకు పూర్వము ప్రతివాదుల తరపు వకీలు సిన్హాగారు తమ డిఫెన్సు కమిటీ కార్యాలయమును పోలీసుగూఢచారులు కాపలా కాయుచున్నారని కోర్టులో చెలిపెను. ఇరువురు, ముగ్గురు జమానులు మామూలువారికలె, ఎప్పుడు కార్యాలయముచుట్టు తిరుచుండుటచే ప్రతివాది సంఘమువారి పనికి ఆటంకము కలుగుచున్నది. ముద్దాయిల తరపున వాదించబడిన వకీళ్లకు యిబ్బందుల కలిగింపరాదని సూచించిరి.

ఖా. బ., తాజుకు హుస్సేనుగారు, ప్రచురణశాఖ అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు సిన్హాగారు చెలిపిన విషయ మసత్యమనెను. సి.ఐ.డి. ఉద్యోగుల నెవరిని డిఫెన్సు కార్యాలయమును కాపలాగాయుటకు పంపియుండలేదనెను. నేరొక నకిలు ఎం.అన్నా రిగారు ఆవార్త నిజమేననియు, యిప్పుడప్పుడే డిఫెన్సు కార్యాలయమువద్ద నొకడున్నాడనియు తెప్పెను. అనగా ఖా. బ., తాజుకు హుస్సేనుగారు లేచి, "ఎవరైన నున్నచో పట్టి బాగుగ దేహాభిషేచించెదరాదా"? యనెను (నవ్వు)

ముద్దాయి ముజఫరు అహమ్మదుగారికి 100.2 డిగ్రీల జ్వరము నిన్న నుండెననియు, వారిని పరీక్షింపవలెననియు వైద్యులు యింకను రిపోర్టు పంపలేదు. వారు నేరొకసారి కలిసి ఆలోచించుకొనవలసి యున్నదనియు, చక్క గారు చెలిపిరి.

నేడు కొందరు పోలీసు ఉద్యోగులు, ఇండ్ల సోదాలు చేసినపుడున్న సాక్షులు విచారింపబడిరి. కలకత్తాలోని ఎస్సెలంలేను 2/1 ఇంట్లో స్పాన్సిటుగారుండెన గదులను వెనకీ కృష్ణి ఇళ్లకు పక్షమునకు సంబంధించిన కాగితము లనేకము గైకొంటిమని సబుఇన్స్పెక్టరు ఎ. అహమ్మదుగారు సాక్ష్యము చెప్పిరి.

ఇనస్పెక్టరు నాదకింగుగారు ఆ కాగితములను గర్తు బట్టిరి. డాంజిగారు వ్రాసిన "లెనిను-గాంధీ" సోవియటు రాజ్యాంగ విధానము కమ్యూనిష్టు పక్షపు ప్రారంభ పాఠములు, మున్నగు నవి అందు గలవు. ప్రజాసంరక్షణ చట్టము గూర్చియు, కార్మికపక్ష ఆధికారము గూర్చియు దత్తుగారు వ్రాసిన లేఖలు స్పాన్సిటుగారు సి.పి. దత్తుకి వ్రాసిన లేఖలుగూడ గలవు. కేసు మంజురేవారమునాటికి వాయిదా వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

శ్రీ కృష్ణావాచనాలయము

(నాలాబజారు) సిక్కింద్రాబాదు

శ్రీకృష్ణా లైబ్రరీ, రీడింగరూము అనుపేరుట సిక్కింద్రాబాదున, నాలాబజారులో 27-7-29 ఆదివారము ప్రారంభోత్సవము జరుపబడినది. ఎదుటనున్న సరిసహస్యామి దేవాలయమున, రిటైర్డు జడ్జి, దివాన్ బహదూర్ యస్. రంకనాయకులు నాయుడుగారి ఆధిపత్యమున, గొప్ప సమావేశము జరుగుబడినది. ఉపన్యాసములు, మ-రా-శ్రీ, యుస్సూరియా విద్యాలయ ప్రొఫెసరుగారు రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు, గ్రంథాలయోద్యమముగూర్చి గొప్ప యువన్యాసము గావించిరి. శ్రీవారు గ్రంథాలయోద్యమము మనదేశమున నూతన విషయముగాదనియు, 11 వ శతాబ్దముననుండియే ఆంధ్రగ్రంథ విరచితములు గలదనియు, గ్రంథముల గొప్పతనము గూర్చియు, గ్రంథకర్త సాంగత్యముకన్న గ్రంథసంగత్యమే ప్రాధాన్యమనియు, గ్రంథాలయములను, గ్రంథములను పవిత్రముగా జూడవలయుననియు, గ్రంథాలయముల వలననే విజ్ఞానము గలుగవలెననియు, గ్రంథాలయములు శక్తిసంపాదనకు ప్రధానములైనననియు, ఉత్సాహకేక్తి, ప్రభుకేక్తి, మంత్రకేక్తి సంపాదనలకు గ్రంథాలయములే కారణభూతములనియు, నక్కాణించి ప్రేక్షకుల నానందపరచుట గావించిరి. తరువాత శ్రీయుత వేదాంతం లక్ష్మీకాంతంగారు, తమ సాంప్రదాయములను, సాంఘిక సాంప్రదాయములను గ్రంథాలయములే ప్రాధాన్యములనియు, దురాచార నిర్మూలనమును, సదాచార ప్రాబల్యమునకు ఈ వాచనాలయములే యుజ్యులనియు మొదలగు విషయములను అతిమనోరంజనముగా చెప్పి ప్రేక్షకుల హనస్సులను రంజింపజేసిరి. కడపకారి అగ్ర్యక్షుల ఉపసంహారోపన్యాసమును, ఉపన్యాసకుల విషయములను ప్రబోధించినదే గాక అచ్చయం త్రములు విచ్చినప్పటి నుండియు గ్రంథములు విరివిగా ప్రచురింపబడి విజ్ఞానసోతులైనననియు, యువతీనుండియు గ్రంథాలయములు యభివృద్ధికొనిన ననియు, యుద్వోధించిరి. సభాసమలు, విద్యా నైపుణ్యములు, బహుజనము విద్యాధికులగుచేతను, స్థలమును మహా పవిత్రవంశజైన వసుచేతను, సభ మిక్కిలి జయప్రదముగా కొనసాగెననుట మిక్కిలి రుధ సూచకము.

(ఒక విలేఖరి)

లాహోరుకు త్రుకేసు

ప్రీతిపాతకులనుగూడ పరిశోధించుట

పత్రికా ప్రతినిధుల దరఖాస్తు

తేసు 12 వ తేదీవరకు వాయిదా

లాహోరు, ఆగస్టు 4:—జతీంద్రనాథు దాసుగారి స్థితి

జనవారిలు నెహ్రూగారు సోమవారమునాడుపచ్చి

సుబానీబోసుగారు ప్రస్తుతము పోజులరు

లాహోరు, ఆగస్టు 5:—అరు రోజుల

పత్రికా ప్రతినిధులందరూ, (సివిలు మిలిటరీ గజిటు ప్రతి

కోర్టునకు రాజాలని ముద్దాయిలు నలుగురు తమ ప్రతి

అ. ప్రె.)

బర్మా ఆయిలుకంపెనీవారి

వ్యాపారమునకు ప్రభుత్వ

సౌకర్యములు రద్దు చేయవలెను

సుభానుచంద్రబోసుగారు అసెంబ్లీ సభ్యులను

హెచ్చరించుచున్నారు

కలకత్తా, ఆగస్టు 5:—గోల్కూరులో బర్మా ఆయిలుకం

నెహ్రూనివేదిక - మహమ్మదీయుల

వైఖరి

తగినరక్షణములు లేవు. జన్నాగారి 14

వరతు లామోదంపబడవలెను

సభలో గడచినది

లక్నోపూర్వము, ఆగస్టు 4:—నెహ్రూనివేదికను గురించి

మహమ్మదీయుల నాయకుల సందేశములను చదువుటతో

మహమ్మదీయుల కోర్కెలు

జిన్నాగారి మొమరాండుములోని 14 వరతులు అఖిల

అ. భా. కాంగ్రెస్ సంఘసభ

రాజీతీర్థానమును కాంగ్రెస్ నాయకులు

భగ్నముచేసెదరా?

పయోనీరులో ప్రచురింపబడిన వదంతి

అలహాబాదు, ఆగస్టు 5:—శాసనసభలనుండి కాంగ్రెస్

నల్లూరుజిల్లాలో కాంగ్రెసుప్రచారము

కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షత

మహాత్ముని ప్రకటన

“వసుమతి” పత్రికవ్యాఖ్య

ఈనెల 8 తేదీని వెలువడిన వసుమతి (కలకత్తా) పత్రిక

“కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షతను వహించుటకు అవసరముగు

వైవాక్యములు మహాత్మునికి ఉచితముగానే యున్నవి.

బెంగళూరు అల్లరుల విచారణ

విచారణసంఘములను నియమించవలెనని

గవర్న మెంటు ఉత్తరువుచేసిరి

బెంగళూరు, ఆగస్టు 5:—మొహరము దినములలో దేవ

పి. జి. డి. సౌజా (రెవిన్యూ కమిషనరు) యీ స్పెష

బెంగళూరులో జూలై 30 తేదీని జరిగిన పోలీసు తు

లాహోరు కాంగ్రెసునకు వాలంటీరులు

నడచిపోవ సంకల్పించుకొనుట

కుంభకోణం, ఆగస్టు 5:—కొంతమంది వాలంటీరులు

ధాన్యముల ధరలు

(5-8-1929)

మంచిబియ్యము

రంగూను "స్పెషల్"	బస్తా 1-కి	రు. అ. పై.
రంగూను "స్పెషల్" మిల్లు	164 పానులు	11 4 0
రంగూను "స్పెషల్" మిల్లు	"	11 8 0
బెజవాడ "డిల్లీ" (పాతవి)	"	15 0 0
బొంబాయి నెం. 1.	"	19 0 0
హైదరాబాదు	"	20 0 0

ఉప్పుడుబియ్యము

డెల్టా నెం. 1	"	12 4 0
డెల్టా నెం. 2	"	12 0 0
" మధ్యరకము	"	11 12 0
" చాకరకము	"	11 4 0
నగర మేలరకము	"	13 8 0
" చాకరకము	"	13 0 0
మద్రాసు కిరుమణి	"	13 0 0
" కార్	"	11 0 0
" వాడసంబ	"	11 12 0

బియ్యము నూక

రంగూన్ ఏ 1	200	"	14 7 0
" ఏ 2	"	"	13 6 0
" ఏ 3	"	"	11 8 0
" బి 1	"	"	14 0 0
" బి 2	"	"	12 8 0
" బి 3	"	"	10 12 0
" బి 4	"	"	10 0 0
" సి 1	"	"	12 14 0
" సి 2	"	"	11 12 0
" సి 3	"	"	10 0 0
సింగపూరు ఏ 1	240	"	16 0 0
సైగన్ నెం 1	216	"	14 8 0
" నె 1, 2, కలిపి	"	"	14 4 0
బజారురకము నెం 1	210	"	13 0 0
" నెం 2	"	"	11 12 0
" నెం 3	"	"	10 8 0
పుట్టుబియ్యము (తెలుపురకము)	140	"	12 8 0
" (నలుపురకము)	"	"	18 8 0

గోధుమలు

అస్సీలియస్	205	"	13 0 9
కండువా	"	"	16 0 0
కరాచి (సర్కలి)	"	"	15 12 0
" (సిసి)	"	"	15 4 0
పండ్లూరు (ముతకరకము)	"	"	19 0 0

నువ్వులు

వారంగల్	156	"	20 0 0
దవనగిరి	"	"	16 14 0

కాయధాన్యములు

చిక్కు-దుగింజలు (నూజన్)	195	"	22 0 0
బటాణి గింజలు	205	"	16 0 0
"	156	"	11 4 0
ఎల్ల బీన్లు	195	"	11 8 0
పొడుగు బీన్లు	205	"	15 0 0
కందులు (రంగూను)	195	"	16 8 0
" (మల్)	164	"	9 12 0
కందిపప్పు (తిరుపత్తూరు)	205	"	21 0 0
" (హైదరాబాదు)	"	"	27 8 0
" (కాన్పూరు)	"	"	19 0 0
" (కేసరి)	"	"	15 8 0
మినుములు (రంగూన్)	218	"	17 0 0
" (రాజనంగ)	225	"	18 0 0
" (బందరు)	225	"	17 8 0
" (చిత్తూరు)	"	"	17 0 0
" (కాకినాడ)	67 పానులు	"	16 12 0
పెసలు (రంగూన్)	195 పానులు	"	16 0 0
" (సింగపూరు)	200	"	17 0 0
" (హిందూస్థాన్)	250	"	15 8 0
శనగలు (రంగూన్)	195	"	14 8 0
" (కరాచి)	205	"	16 0 0
" (హిందూస్థాన్)	200	"	15 8 0
శనగపప్పు (రంగూన్)	196	"	17 0 0

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(5-8-29)

సీమజన్తులి దినుసులు

ఇరువది గజముల పీస్ ధరలు రు.అ.పై
 కారీకంపులు:—“ముంగిసమార్కు” 22 X 22 (బి) రు 8-4-0
 సాధారణరకము రు 7-7-0 “సింహము” 22 X 22
 (బి) రు 8-0-0 సాధారణ రకము రు 7-3-0 “ఇంజను”
 22 + 22 (బి) రు 7-13-0 “సింహము పాము” 22 +
 22 (బి) రు 7-13-0 సాధారణరకము రు 7-1-0 “అ
 మెజాను” 22 + 22 (బి) రు 7-12-0 “బంగారుదుప్పి”
 22 + 22 (బి) రు 8-4-0 సాధారణరకము రు 7-4-0
 “రాణి” (53) 24 24 రు 12-7-0; 2222 రు 11-4-0
 చలువ:—“ముంగిస” 22 + 22 (బి) రు 9-0-0 సామాన్యరక
 ము రు 8-2-0 “సింహము” 22 + 22 (బి) రు 8-12-0
 సామాన్యరకము రు 7-14-0 “సింహము, పాము”
 22 + 22 (బి) రు 8-13-0 సామాన్యరకము రు 7-14-0
 “అమెజాను” 22 + 22 (బి) రు 8-10-0 సామాన్యర
 కము రు 7-12-0 “ఏనుగు” 22 + 22 (బి) రు 8-11-0
 సామాన్యరకము రు 7-12-0.

చలమలు:—1703 (నెట్) రు 12-3-0 గ్లాస్ 9000 (నెట్)
 రు 12-0-0 1702 రు 10-12-0 1503 రు 11-10-0
 1303 రు 10-12-0 వై 4 రు 6-10-0 వై 5 రు 7-6-0
 78073 రు 7-12-0 జి. జి. 73 రు 7-13-0 ఎఫ్. ఎఫ్.
 73 రు 8-3-0 ఎఫ్. ఎఫ్. 72 రు 7-3-8 88/888 రు
 11-10-0 9041 (నెట్) రు 10-4-0 30 (నెట్) రు
 8-5-0.

నూలు

40 నెంబరు (సీమ 5 పా కట్టులు)—టూక్రి రు 5-10-6
 చలువ (కొంగ) రు 7-3-0; చలువ (ఎనిటిక్స్) రు 6-7-0
 చలువ (నాగకన్యక) రు 6-8-0 చలువ (గుప్తి) రు 6-8-0 చలువ
 (గడ్డతెండా) రు 6-10-0 పచ్చగుట్టము (ఎల్ల)
 టి. రెడ్ సిక్స్టీస్ అనాని రు 8-6-0.
 40 జనాక్ (పదిపానులకట్టు) అయిదు నక్షత్రములు
 రు 11-15-0 కలర్ బాల్ రు 11-13-6, నెమలి రు
 60 సీమ (5 పానులకట్టులు)—అడకతైర రు 14-6-0
 టి. (ఎల్ల) “పాట్లెలుతల” మార్కు రు 11-9-0
 ఏ రుదుకారము రు 8-9-0 ఎద్దు గడియారము రు 7-13-6;
 కంగారు మార్కు రు 8-13-0.
 పొబ్బజుట్టు రు 8-6-0
 గడ్డిబండి మార్కు రు
 పెన్నిల్లు రు 8-4-0
 సిరాబుడ్డి రు 8-4-0
 తెల్ల “కంగారు”
 ఇండియా బ్రిటానియామార్కు తెల్ల రు 10-0-6
 ఇత్తడిరేకులు—(డిబ్ మేక్) రు 255
 డిబ్ (హ్రాసాయర్) రు 250
 రాగిరేకు రు 290

సిమెంటుపీసా వెల:-

గిల్-హెమ్ “చెయ్యి” రు 11-4-0
 జర్మన్ “స్టాక్” రు జర్మన్ “బుల్” రు 9-8-0

చక్కెరమూటయొక్క ధర:-

జావా “రెడి” రు 25-5-0
 ఆగస్టు, సెప్టెంబరు రు 25-4-0, ఆక్టోబరు డిసెంబరు 25-8-0
 బి. ఆర్. బి. (రెడి) రు 25-2-0

వేరుసెనగ నూనె

పీపాలలో రు 97-0-0

ఆముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 102
 పడుచుచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

ఆవుతోలు (7 లు-9) “అఫ్ కంప్రెస్” రు 0-14-6 లు 1-0-3
 “ (లేలిక) రు 1-1-3 లు 1-2 0
 “ (7 - 8½) తెండుపూర్వు రు 0-15-5 లు 1-0-9
 “ (లేలిక) రు 1-1-9 లు 1-2-6
 “ 6½ లు 8½ తెజవాపు రు 0-15-3 లు 1-0-6
 “ (6½ లు 7½) విజయనగరము రు 1-0-0 లు 1-0-9
 “ (7 లు 7½) ఏలూరు రు 1-0-0 లు 1 0 3
 గడ్డతోలు రు 0-10-6 లు 0-10 10
 గడ్డమూడతోలు రు 1-1-6 లు 1 2 6
 ఆవుమూడతోలు రు 1 10 0 లు 1-11 0

ఆంధ్ర వేపరు మిల్సు కంపెనీ

లిమిటెడ్, రాజమండ్రి.

కర్నాటిక్ వేపరుమిల్సులోని వాటాదార్లకు
 మాకంపెనీలో షేర్లు తీసుకొనుటకు ఆగస్టు 15-వ
 తారీఖువరకు గడువు పొచ్చించబడినది. పూర్తిగా
 చెల్లించబడిన షేర్లను ఈకంపెనీలో రు 100 లు
 విలువగల షేరు రు 60 లకు మాత్రమే యివ్వ
 బడును. ఇవ్వబడు దరఖాస్తుతో రు 30 లు చెల్లించ
 వలయును. ఆగస్టు 15-వ తేదీ మొదలు సెప్టెంబరు
 15-వ తేదీవరకు షేరు 1-కి రు 70 లకు యివ్వ
 బడును. దరఖాస్తుతో రు 40 లున్న, మిగతా
 రు 30 లు కోరినప్పుడున్న చెల్లించవలెను.

రాజమండ్రి } మోతే వైడా అందుకో,
 29-7-29 } మేనేజింగు ఏజెంట్లు.

ఒక ఆదర్శనీయమైన

సహకారపద్ధతి

మీవ రక్తము, వ్యాపారము, వివాహము, విద్య
 యెట్టేటు మున్నగువాని నిమిత్తము
 వడ్డీలేకుండా ఋణములు

రు. 5,000 వరకు.

ఎప్పుడైనను దరఖాస్తు

చేయవచ్చును

ప్రవేశము రు 1/- మాత్రమే
 ఉత్తరప్రద్యుత్తరము లింగ్లీషులోనే వ్రాయవలెను.
 అడ్మిషను ఫారముకొనుటకు, తదితర వివరములు
 కొనుటకు అ. 0-4-0 తపాల బిల్లలను పంపవలెను.

Messrs A. P. VINE & Co.,

Managing Agents,

Ferozepore City

(Punjab.)

తంజివిలాసము:-

మొనర్పు ఏ.పి. వైన్ అందుకో

గ్లోబ్

మేనేజింగు ఏజెంట్లు

ఫోను నెం. 222.

ఫీరోజ్ పూర్, పంజాబ్.

కావలెను

పెండ్లి ఖర్చులకును, విద్యార్థి వేతనములకును,
 భరణములకును, ముసలితనమున పింఛనులకును,
 భీమాచేయు సుప్రసిద్ధమైన ఇన్సూరెన్సు అఫీసులో
 జిల్లా యేజెంట్లుగా రాజధానియం చెల్లెడలను,
 సంస్థానములలోను- పలుకుబడిగలిగి చుట్టుకుగా
 పనిచేయువారు కావలెను.

నెలజీతములు భత్యఖర్చులు వియ్యబడును.

కె. ఆర్. ఆర్. చారి.

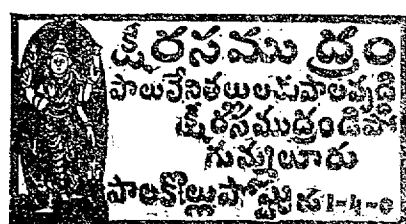
హోస్టల్ బాక్సు, 233, మదరాసు.

అమృతమునకు సిద్ధముగానున్న వి

“మామిడి ఆంట్లు జహంగీరు మొదలగు ప్రసిద్ధిగల 205
 రకములున్న యివర ఫల, పుష్ప, పత్రహాతులు అమృతము
 నకు సిద్ధముగా నున్నవి.” క్యాటలాగు ఉచితము.

రావు చిన్నా రావు & సన్సు,

రాయల్ వన్డరీ, కడియం, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

విదేశవాసులు

“మీరటు నిందితులు”

సామాన్య ప్రతిభులను ప్రాపంచిక మహాసభవారి యభినందనలు-వారిని విడుదల చేయించుటకు ప్రతిజ్ఞ

విదేశీయ ప్రభుత్వమునకు హెచ్చరిక

(బీము నర్వసు)

లండన్, ఆగస్టు 5:—ప్రాంతీయ పార్టీలలో జరిగిన సామాన్య ప్రతిభులను ప్రాపంచిక మహాసభవారు ‘మీరటు నిందితులు’ అభినందనల నందిరి. విదేశీయులను బాలించు అన్యదేశ ప్రభుత్వములవారు భూకవయతో ప్రవర్తించి తక్ నిదాంతములను గుర్తించుట యవసరమని ప్రకటించిరి. వాటిని విదేశ ప్రభుత్వములవారు ఆచరించవలెనని ఎత్తురించిరి. అన్ని విధములను అన్ని దేశములందును ఆందోళనమును గావించి “మీరటు నిందితులను విడుదల చేయించుటకు ప్రతిజ్ఞ పట్టితిమనిరి.

నైమను సెంట్రలు కమిటీ సభ్యులు

వచ్చే వారము నుండి వారి భోజన సదుపాయములను వారే జూచుకొనవలెను

ఇండియా మంత్రి, రాజప్రతినిధి చర్చలలో నైమనుగారు గూడ పాల్గొనెదరట

(బీము నర్వసు)

లండన్, ఆగస్టు 5:—ఇండియాను స్వావ్యయహాపాలు యందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి యభిమతము నున్న ఇండియను సెంట్రలు కమిటీవారు వచ్చేవారమునుండి ఇంగ్లండులో ఆసటకు వారి ఏర్పాటులను వారే జేసికొనవలెను. ఆహ్వానము ఇకమీదటికి కంపబడినను ఏదో ఒక నిర్ణీత కాలమునకే గాని వారు లండనులో ఉన్నంతకాలమునకు ఈ ఆహ్వానము వర్తింపదు.

నైమను కమిషను మరల పెన్సిల్వేనియాలోనే తమ నివేదికను చర్చించుటకే సమావేశమగుదురు. ఇండియా మంత్రి రాజప్రతినిధి జరుపుచున్నారలో నైమనుగారు గూడ పాల్గొనెదరట. గాన నైమను కమిషను ఎదుట చిల్లిన విషయములనుబట్టి స్వతంత్రముగ ఆలోచించి సిఫార్సులు చేయబడవని ఇదివరలో బయలు వెడలిన వదంతులు నిజమైనవి. ఆనయమున రాజకీయ వడిదుడుకును అనగా అవసరమునుబట్టి సిఫార్సు లేర్పడును. నైమను కమిషను గూర్చి కార్మికసభ్యుల యభిప్రాయమును తెలుపుచు హార్టుఫోర్డ్ గారు నివేదికను తయారుజేయుచున్నారు. కన్సర్వేటివుల తరపున బర్క్ హాం ప్రభువుగూడ నివేదికను తయారు జేయుచున్నారనుచున్నారు. సర్ జాన్ నైమనుగారు సంగతుల నన్నిటిని కనిపెట్టి జూచుచున్నారు. ఏకగ్రీవము నివేదికను తయారుచేయుటకే కత్తి పంచనలేక ప్రయత్నించెదరట. కార్మిక ప్రభుత్వమువారు ఇతరపక్షముల సహాయముతో దానిని అమలులో పెట్టుటకు సిగగును.

నైమను సెంట్రలు కమిటీ

కోటుమర్ గారు

(బీము నర్వసు)

లండన్, ఆగస్టు 5:—సెంట్రలు కమిటీ నివేదికను తయారుచేయుటకు కోటుమనుగారి సహకారమును సెంట్రలు కమిటీసభ్యులు అపేక్షించు చున్నారని విశ్వాసనీయముగ తెలియుచున్నదని ప్రీ ప్రెసు విలేజిరి తెలుపుచున్నారు.

“భారతదేశ పరిక్ష”

ఆలివియరు ప్రభువు

(బీము నర్వసు)

లండన్, ఆగస్టు 5:—బ్రిటిషు ప్రజలు, బ్రిటిషు రాజకీయ నేతల లాభము నిమిత్తము పూర్వము ‘పయసీరు’ పత్రికా సంపాదకుడుగ నున్న పూలుకాటుగారు ‘భారతదేశ పరిక్ష’ యను గ్రంథమును వ్రాసెను. దానిని గూర్చి డెయిలీ హెరాల్డు పత్రికలో ఆలివియరు ప్రభువు ఇట్లు విమర్శించెను:—పుస్తక మంతయు తప్పు వ్రాతలతో గూడుకొన్నది. అపహాములతో గూడుకొన్నది. నిరుపయోగమైనది. అది ఒక ఉత్త ప్రకటనము. మరింత గందరగోళమును చెచ్చును. నైమన్ కమిషనును స్వరాజ్యవాదులు బహిష్కరించు తెంత లాభముగ నుండెనో గాంధీగారి అంత్య సందేశము ఎంత సహాయకారిగ నున్నదో అటులే ఈ పుస్తకము గూడ నిరుపయోగ మైనది.

ఈజిప్టు రాచకీయములు

(బీము నర్వసు)

లండన్, ఆగస్టు 5:—నాల్గవ శతాబ్దమువారు మహ్మదు పాషాగారితో (ఈజిప్టు ప్రధానామాత్యుడు) కలిసి పనిచేయు నటుల ఏర్పడుచో కార్మిక ప్రభుత్వమువారు మహ్మదు పాషాగారితో సంప్రతించుటకు మంచి ప్రావుగ నుండునని మహ్మదు పాషాగారికి డెలియజేసినందు మహ్మదు పాషాగారు నాల్గవ శతాబ్దముతో రాయబాహులను సలుపుటకు తనకెట్టి యాజ్ఞాపకాలేవని యు కాని నాల్గవ శతాబ్దమువారు ఇందుల కెంతయు సమ్మతించరని యు డెలియచున్నది.

హెండర్సనుగారు

బ్రిటిషు విదేశాంగ మంత్రి హెండర్సనుగారు ఈజిప్టు ప్రధానామాత్యునితో కడపటి సారి నెటియందయమున మాట్లాడిరట. మంత్రివర్గమువారు నియమించిన యుపసంఘమువారు ఈజిప్టు ప్యూనహరములనుగూర్చి పూర్తిగ చర్చించుట పూర్తి అయినదినిరి. కొద్దిరోజులలోనే ప్రకటింపబడునట. ఈజిప్టు విదేశాంగ మంత్రి బ్రిటిషు విదేశాంగ కార్యాలయము వారితో చాల పర్యాయములు మాట్లాడిరట. మహ్మదు పాషాగారు లండను నుండి సోమవారము ప్రాంసు కేసునట. ఈజిప్టుకు నెలాఖరుకు జేరునట.

అధినివేశాభివృద్ధి

(వైర్లెస్)

రగ్జీ, ఆగస్టు 5:—అధినివేశము లందును, సంతక రాజ్యములు మ్యాండేటు ప్రదేశములందును వ్యవసాయమును, పరిశ్రమలను అభివృద్ధి జేయుటకు అధినివేశాభివృద్ధినిధి నుండి సామ్యును పంచిపెట్టుటకు సర్ బ్యానిల బ్యాంకు గారిని నియమించిరి. తత్రాపీ యునైటెడ్ కింగ్డుములో వాణిజ్య పరిశ్రమలను పెంపొంద జేరురట.

హేగు సమావేశము

(రూటరు)

లండన్, ఆగస్టు 5:—హేగు సమావేశమునకు హెండర్సన్, గ్రాహం స్పెన్సర్ గార్లు ప్రతినిధులుగ ఆదివారము బయలుదేరి వెడలిరి.

పనికైతను చేయవలసిన భారత విద్యార్థిపై లండనులో ఆరోపణ జేయబడెను. బ్యాంకి ఆవిద్యార్థి నిర్దోషియని తెలుపుటచే న్యాయాధికారి విడుదలచేసెను.

జపాను ప్రభుత్వమువారు టెహరానులో తమరాయబారిని నియమించిరి.

మోటారు పడవయు ఇంకొక పొగయోడయు డిశాని 9 గురు చనిపోయిరి. 20 మందికి గాయములు తగిలెను.

గ్రామ్యు జేపీలను ల్యూకరరర్థకు బయలుదేరెనట.

ఫా పి త ము 1893

సీమక మలములు

మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి

న్యాయమైన ధర

వీకంసి చబిల్ దాస్ అండు సన్స్

రత్నాలు, బంగారు, వెండినగలు వస్త్రములు

112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

ప్రత్యక్షజ్యోతిషము

జననకాలము లేక ఉత్తరము వ్రాయుకాలము నయస్సు వ్రాసిపంపిన దశలుగలపూర్తి జాతకమునకు రు 4-0-0; ప్రశ్నలు 4-కి రు 0-12-0; సంవత్సరఫలితం నెలవారీగా వ్రాయుటకు రు 0-14-0; కుడిహస్తముయొక్క ముద్రను కాగితముమీద వేసి పంపిన అన్ని సంగతులు వ్రాయుటకు రు 1-4-0. రూపాయలలోపుకేటకు ముందుగా పోస్టుబిల్లు పంపవలెను.

నేమాని వీరశంకరసిద్ధాంతి,

జ్యోతిర్మణితాలయం, పేరూరు, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

వాతావరణస్థితి

1929 సం॥ ఆగస్టునెల 5-వ తేది సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్యజిల్లాలో ఉత్తరము	ముఖ్యజిల్లాలో ఉత్తరము	ముఖ్యజిల్లాలో ఉత్తరము	ముఖ్యజిల్లాలో ఉత్తరము	ముఖ్యజిల్లాలో ఉత్తరము
	ముఖ్యజిల్లాలో ఉత్తరము	ముఖ్యజిల్లాలో ఉత్తరము	ముఖ్యజిల్లాలో ఉత్తరము	ముఖ్యజిల్లాలో ఉత్తరము	ముఖ్యజిల్లాలో ఉత్తరము
గోపాల్ పూర్	89	76	0.1	11.6	— 2.3
విశాఖపట్టణము	92	80	...	12.6	+ 2.5
కాకినాడ	94	79	0.2	15.4	+ 4.0
మచిలీపట్టణము	93	77	0.1	12.1	+ 0.3
కర్నూలు	93	75	...	5.9	— 2.5
బళ్లారి	92	75	...	0.3	— 3.5
అనంతపుర్	...	...	...	1.6	— 4.9
కడప	97	79	...	6.1	— 1.5
నెల్లూరు	100	80	...	2.8	— 1.7
మద్రాసు	92	75	0.8	5.5	— 1.0
కడపూరు	91	75	0.5	8.2	+ 2.6
నెల్లూరు	91	75	0.1	5.6	— 2.7
సేలము	95	76	...	4.2	— 3.4
కోయంబత్తూరు	86	72	...	4.4	+ 1.1
తిరుచనాపల్లి	97	78	...	0.2	— 3.1
నాగపట్టణము	94	79	...	3.8	+ 0.2
మధుర	97	78	...	1.8	— 1.9
పాంబన్	91	81	...	0.2	— 0.5
పాలంకోట	...	...	...	0.4	— 0.6
తిరువేండ్రము	82	75	0.1	29.3	+ 7.9
కొచ్చిన్	82	76	0.1	66.7	+ 12.7
కాలికట్టు	86	72	...	88.9	+ 21.5
మంగుళూరు	85	75	0.3	97.3	+ 19.5
బెంగళూరు	89	68	...	2.8	— 4.9
మేరకార	69	62	0.1	83.6	+ 11.3
కొడైకనాల్	61	57	1.1	9.9	— 0.1
మానూర్	69	53	0.2	7.3	—

సర్కారులు:—కాకినాడలో 0.2" మచిలీపట్టణములో 0.1" నర్సింపేటలో 0.2" విశాఖపట్టణములో 0.1" విశాఖపట్టణములో 0.2" విశాఖపట్టణములో 0.2" విశాఖపట్టణములో 0.2"

డక్కన్:—కడపలో మబ్బు దట్టముగా యున్నది. శివోష్ఠితి మామూలుగా మన్నది.

కర్నాటకము:—మద్రాసులో 0.8" కడపూరులో 0.5" నర్సింపేటలో 0.2" విశాఖపట్టణములో 0.1" విశాఖపట్టణములో 0.1" విశాఖపట్టణములో 0.1"

పి. ఆర్. చిదంబర అయ్యర్,

సహాయవాతావరణజ్ఞుడు.

నాట్యకళానుబంధము

వ్యాసకర్త: ఆంధ్రనాటకరంగోద్ధారక
శ్రీ నెల్లూరు నాగరాజరావు గారు

సుప్రసిద్ధ నటశిఖామణులగు
శ్రీ నెల్లూరు నాగరాజరావు గారు
“మంత్రి యుగంధరజేషమున”

ఆంధ్రనాటకరంగ సంస్కరణము

వంగీయ, తమిళ, పార్శ్వ నాటక రంగములు

శ్రీ నెల్లూరు-నాగరాజరావుగారు

నాట్య ప్రయోజనము-భావనాశక్తి-వివిధ రాష్ట్ర నాటక రంగములు-ఆంధ్ర వ్యక్తిత్వము-పాశ్చాత్య నాటక కళావిధానము-సంస్కరణావశ్యకత-కళాభ్యుదయము-శ్రీలు నాటక“రంగ ప్రవేశము.”

“నటనా వైపున భారతీయ నాటకరంగమున అగ్రస్థానము వహించినవా రాంధ్రులు.”

“రసోపై సా” ఇత్యాకారక శ్రుతివాక్యములచే సచ్చిదానందాద్వితీయులగు బ్రహ్మము రసాత్మక మని యుగ్గడింపబడు విధము సహృదయులకు విదితాంశమేయగు. రసానుభవ ప్రాప్తికి బ్రయోజనము జన్మజరామరణ భయవివర్తితమును, సర్వబంధ ప్రహేళికను నిశ్చేయియనుట, ఇట్టి రసమహిమ ససగోచరము, గావున నిర్వచనదుస్సాధ్యము. ఇట్లయ్యి సర్వజన సంవేద్యమన విదియని చెలియనగు. సర్వప్రాణి సామాన్యముగ ననుభవరూపమున బొందబడెడి యానంద పరంపరలు దేశకాల వ్యవస్థతర పరిచ్ఛిన్నత్వ సహితములు, ఆద్యంత శూన్యము, నిత్య, నిరవధ్య, నిష్కలంబుగ నారస స్వరూపమునందు సూక్ష్మంకా మాత్రములుగ నున్న పీఠికాది బ్రహ్మసర్వతత్వ సమస్త ప్రాణిసంఘముచే భుజ్యమానములగు నానంద శేషములందు గావ్యానందము మిగుల గుణసహితముగ, భావనాశక్తి యొక్క నిరంతరాభ్యుదయముచే లోకవృత్తమును నిజ హృదయమునందు సాహిత్యోత్పత్తియొక్క జేసికొని యందుదాత్త ప్రకృతుల చేష్టితముల తత్త్వమును బ్రతి నిమేషమున నసంధానము జేయుచు ప్రేక్షకలోకమునకు యథార్థ స్ఫురణంబునుపలికెట్లు పటిష్ఠంబగు భావనాబలమున జతుర్విధాభియ విధానములు బాహ్య సాధనములు గాగ భానిని బ్రదర్శించి విషయప్రపంచమును విస్మరింపజేయు సామర్థ్యము గల నటుని కాశలము కనుగొను ప్రశంసాపాత్రము. మహమ్మదీయ సామాజిక విజ్ఞాన ప్రపంచమున నాటకకళ యధిష్ఠించిన యున్న త సానంబు మనీషులకు వ్యక్తము. నాటక కళాభ్యాసముచే

నటకుని హృదయమున కలలుకునట్టి పవిత్రమును సంస్కారము, సూక్ష్మ విషయ పరిశీలనాజ్ఞానము, నిరర్గళ భావాభ్యున్నతి, మృతవిషయముల నుజ్జ్వలింపజేయు నట్టియు, దేశకాలవ్యవధానంబుచే మారస్థంబులగు విషయముల బ్రత్యక్షంబులుగ జేయు నట్టియు, నిర్జీవంబులు, రసాపేతంబులు, నామమనోన్యంబులగు శుష్కప్రతి సంవయ దృశంబగు విషయ సమాహంబును హృదయంగమంబుగ బరిణమింపజేయు నట్టియనశ్శక్తియు ననితర లభ్యంబగు నానందానుభవంబును, బ్రసిద్ధ విషయములు, రసజ్ఞతయు దేశభిన్నానంబును, సర్వమానవ సామ్రాజ్యంబును, నీతి మత్త్వంబును, లోకంబునకు గల్గినట్టి ప్రయోజనంబుల యందు దార్శనికతయంబు లనియు ముద్గమంతులకు చెలిసిన విషయమే. మతీయు నాగరికతా సమృద్ధిగల దేశములయందు బ్రజల విజ్ఞానోదయంబు నకు నాటక కళాభివృద్ధి యే ముఖ్యసాధనంబుగా బ్రయోగింపబడుటయు లోకవిజయము విషయము. ఈ యంశముల విశేషముగ వ్యాఖ్యానము నేయుట కిది యదనుగాదు.

భారతీయులయందు భావనాశక్తిసాంప్రతంబున మిగుల కుంఠితత్వము బొందియున్నది. నాటకకళాభివృద్ధి భారతీయుల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి సాహాయ్యమునని నుడువడగియున్నది. నాటకకళాభివృద్ధి మనదేశమునందు యత్నంబులు గలుగుగాని యవి సరియగువాస్తవిని గలిగియుండలేదు. ప్రయోజనసంపాదకత్వంబున కుపకరింపవలయునన్న నయ్యని వ్యాప్తి యందును, నియమబద్ధత్వంబునందును వృద్ధిబొందవలయు. ప్రకృతము మనదేశమందలి నాటకకళాపరిశ్రమమును, దేశ భాషాభేదమునుబట్టి యావిధంబుగ విభాగింపవచ్చును.

(1) వంగీయనాటకరంగము, (2) తమిళనాటకరంగము, (3) పార్శ్వనాటకరంగము, (4) ఆంధ్రనాటకరంగము. పూర్వోక్తంబులయందు బ్రతినాటకరంగముయొక్క చారిత్రమునందు బరిణామావస్థాభేదంబులు గలవు. అవస్థాపరిణామ విశేషంబులందు సామాన్యస్థితియు రంగవత్సవయమందు గాన్పించుచున్నను బ్రతిరంగమున బ్రత్యేకవ్యక్తిత్వము గలిగి యవ్యక్తిత్వానుగుణ్యంబగు పరమావధిని సాధింప నవ్యవసాయమున్నది. నాటకరంగంబుల యాచర్యకంబు లనితరతుల్యంబులుగ నుండవలయు. లేనియెడ పరస్పరానుకరణముచే జీవితమును బరిత్యజించి జడధర్మసహితంబులగు; మతీయు సర్వకాలస్థాయిత్వము బొందు. వంగీయనాటకరంగమునందు బాహ్యవ్యవరంగ నాటక

సాంప్రదాయము కరణము మిక్కిలి యతిశయము. నటులు బ్రాయికముగ విద్యావంతులు, కుద్ధవర్తనలు నటనాకళలము, వీరియందుచిత్తిత బొందియుండవలసి యితీవల కాశీఘట్టవిశ్వవిద్యాలయ నాట్యకళాపండితుడు వ్రాసినచియున్నాము. నటనాకళలము తరుణనీతిబోంసను బాహ్యవస్త్రాలయ పేక్ష వీరి విధానములయందు బ్రాధాన్యత్వము బొందియున్నది. బాహ్యవస్త్ర కల్పనా వైచిత్ర్యముచే నుపాదానతత్వమునందు దాస్య మనినా ర్యముగ సంభవించు. వీరి రంగవ్యవహారసర్వస్వముచే గలుగు ప్రయోజనము కేవల మింద్రియతోషణము. సహృదయచిత్త ప్రమోద దాయకత్వముగాదు. నాటకరంగ రచయితలమాత్రము రససాంప్రదాయజ్ఞులు. తమిళ, పార్శ్వనాటకరంగములు కళావైపున సందర్భమున మిగుల శిశుప్రాయమును బొందియున్నవి. వేషధారణ, పాత్రపాత్రాదివ్యవహారములయందు వీరియెడ బ్రసిద్ధియు గాన్పించునట్టిది యనాచిత్యతోషణము. కవిహృదయమును బ్రకాశింపజేయుట యనియెడివిషయము వీరి హృదయమునాకరింపదు. మధురగానము, తత్కథాభావోదేక కారణంబగు సుభాషణము సందర్భసాన్యచేష్టాదీకములతో గలత్యేపమునేయుట వీరియలవాటు. కతిపయదినసంయుక్రిందట మునిశ్రుడును దమిళనాటకరంగపరిచయము గలవాడునగు మహాశయదొకడు వక్ష్యమాణవిధంబున దనయనుభవంబును వర్ణించెను. “మే మొకనాడు రమిళనాటక సమాజమువారిచే మా యూరబ్రదర్శింపబడిన రూపకమును జిలకింపబోతిమి. అది విషాదాంతనాటకమని జ్ఞప్తి. కొన్నిరంగములు గడచిపోయినవి. ఏమృత విషాదపర్యవసానమున కాస్వనంబును (Catastrophic end) కేక్రితమునకు నిలయుచు ప్రధానరంగ మేలేంచెను. సందర్భమునకు గడుంగడుమారముగను గథాసంబంధికి నవ్యంతర కారణంబుగను నొకనటుడు రంగమధ్యము నకువచ్చి స్వదేశవస్త్రములవిధము, విదేశవస్త్రబహిష్కరణము మీదను, గాంధీమహాత్ముని రాజకీయశయములమీదను మధుర గీతములవాడి ప్రేక్షకమహాశయంబుల శ్రవణవర్ధనానాచ్యుత. విస్తరమువ్రాయ సమయముగాదు. ఆంధ్రనాటక రంగమునంతటి సరిస్థితులునామ్రము ప్రత్యేకము. ఆంధ్రులు నాట్యకళాపరమాధిని బొందినని నా యాశయముగాదు. సంస్కరణ మనేకవిషయములందావశ్యకమని నాకు చెలియును. ఆంధ్రనాటక ప్రపంచమున బ్రతిక్షణము నసంఖ్యాకముగ గ్రంథములు వలకడుచున్నను దాన వాఙ్మయాభివృద్ధియే లేక సారస్వతప్రపంచ మనియెడి దివ్యక్షేత్రమున గ్రగలనియెడి పూర్వలలి యభివృద్ధికి నవ్యము